

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasdos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 fillér.

Nyíltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyestül
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Készülődés a kormány-bemutatóra.
- Mozgalom a Spitzer-hagyaték kettéválasztására.
- A szabadkal gyilkosság.
- Elsikkasztott közpénzek.
- Aknamunka egy községi jegyző ellen.
- Öngyilkos orvos.
- Kegyeflenséggel vádolt hadbíró.
- A századosné gyilkosa.
- Száz esztendőös buza.
- A kormány és a pártok.
- Badeni gróf hirtelen halála.

A város jövője.

Arad, július 9

A városházi életnek is vannak felvonásközei. Színházi estéken sokszor ezek az intim, jókedvű zsibongással teli negyedórák kellemesebbek, mint az az idő, amelyet hivatalos, köteles figyelemnek kell szentelni. A városháza felvonásközei: azok a percek, amelyek az egymást követő bizottsági ülések közé esnek. Amikor a jegyzőkönyv-vezető leteszi a tollat s az egyik ülésről menők a másikhoz jövőekkel csevegésbe keverednek s nem ritkán az ilyen szivarfüstös társalgásban születnek meg az egészséges ötletek, eleven tervek.

Egy ilyen fölvonásközben, ma délután, a városnak egy messzire nyúló tervét, gazdasági programját bontogatta Lócs Rézső gazdasági tanácsos. Még nem volt az határozott javaslat, de több volt az egyszerű ábrándozásnál. S ha a hivatalos formának híjával is volt, s ha a legköze-

lebbi hetek, esetleg hónapok eseményének nem is lehet tekinteni, arra így is érdemes, hogy fontolóra vegyék.

Nagyszabásu, szinte merész beruházási programról van ebben szó. Magában foglalja: a várterület megváltását, s az ezzel kapcsolatosan szükséges kaszárnyák építését, az Óvartér rendezését, ipari munkáslakások építését. Mindehhez természetesen megfelelő arányu pénzügyi tranzakció szükséges, amelynek keretében konvertálnák a város eddigi adósságait is.

A város fejlődésével szorosan összefüggő jelentős tervek ezek, amelyekről legfőlegbb abban lehet vitázni, hogy melyik a sürgősebb, közelebb álló. A várterület megváltása régi óhaja a polgárságnak, amely közelebb jutott az által, hogy az Lötvs-utcai Maros-híd révén a vár félszigete sokkal könnyebben hozzáférhető, mint ezelőtt. Meggondolandó azonban, hogy ugyanakkor, amikor a város az Óvár-teren hatalmas darab, kiépítésre váró telektömbhöz jutott, szükség van-e arra, hogy új területeket, telkeket szerezzen. E mellett a megváltás nem kis áldozatot jelentene a városra. Egy hozzáértőnek számitása szerint, amely pár év előtt, az *Aradi Közlönyben* jelent meg, azok a katonai épületek, amelyeket a városnak a várterület ellenében építeni kellene (három zászlóalj, ezredtörzs, hadkiegészítő, vadász-zászlóalj, élelmezési raktár, dandárparancsnokság,

hadbírószék, katonai fegyház stb.) legalább négy millió koronába kerülne.

A legfontosabb, legtöbb óvatosságot igénylő része a főntebb színezett terveknek a beruházási kölcsön ügye. Szomorú, igen szomorú tapasztalatai vannak ebben a városnak. A hidkölcsön fölvetelénél teljesen ki volt szolgáltatva a nagy bankok kartelljének, amelyek kedvükre diktálhatták a leg súlyosabb feltételeket, annak ellenére, hogy már nyakig voltunk az olcsó pénzben. Ilyen kizsákmányolásnak objektuma még egyszer nem lehet a város, még akkor sem, ha az egész beruházási programot beláthatatlan időre kellene elodázni. Ha a finanszírozásnál a város teljes mértékben élvezheti a szabad versengés által kínálgató előnyöket, ha a községi kölcsönök terén megszűnik a budapesti bankok egyeduralma s ha a pénzügyi viszonyok nemesak a forgó üzlet, a váltóleszámítolás részére lesznek olcsóbbak, de a hosszú lejáratu tervek realizálására: akkor lehet a mélyébe hatolni mindazoknak az eszméknek, a melyekből Arad jövője beruházási programja alakul. A vágyakat, óhajokat addig se kell eltemetni, sőt nemesak fölvonásközök alatt, de komoly tanulmányokban is érdemes azokkal foglalkozni. Hogy amikor a cselekvés ideje, a megvalósítás alkalma elérkezik, kellően megfontolt, előkészített terveket, kiforrott gondolatokat, megállapodott nézeteket találjon. +

Néhány szál ibolya ...

Irta: Vécselné-Jankovich Lujza.

Nizza egyik előkelő hoteljének a halljában két ur beszélgetett csendesen egymással, mikor a párás, virágillatos levegőn át egy csokor gyönyörű pármái ibolya repült merész ívben feléjük és a fiatalabbik tányérjára hullott, aki önként kapta fel fejét, aztán kissé elmosolyodott, talán el is pirult, egészben véve azonban a meglepetés nem hatott rá kellemetlenül. A virágot Margueritta, a bájos virágáros leány dobta az érdekes magyar fiú felé, így akarta figyelmét magára vonni és miután annak hála tekintetét egy vérforraló mosolylyal viszonozta, hirtelen eltűnt a vendégsereg között.

A kis intermezzo után az ujonnan érkezett egy darabig némán bámult maga elé, aztán halk hangon kérdezte:

- Szeretted az ibolyát?
- En? Hogyne. Különbben mért kérdezed?
- Mert én gyűlölöm ...
- A másik csodálkozva nézett reá.
- Hogy lehet virágot gyűlölni? Különösen az ibolyát? Ennek valami okának kell lenni.
- Van is. Legkedvesebb barátom tragikus halálára emlékeztet. Ha érdekel, elmondom a történetét.

- Kérlek ...
- Ismerted Dénes Gyulát?
- Az író? Személyesen nem. A műveiből annál inkább. Édes szavu poéta volt.
- Nemes szívű és becsületes. A becsülete kergette a halálba. Engem a legbensőbb barátság fűzött hozzá. Pedig sokszor hónapok, évek teltek el, hogy nem láttuk egymást. Én alig mozdultam ki Budapestről, ő, mint író, a nagy világot járta szüntelen. De azért tudtunk egymásról mindig és ismertük egymásnak gondolatát is. Ha egy-egy könyve, vagy szindarabja ért sikert, az nekem is ünnepem volt; ha asszony kavarta fel lelkünk nyugalmát, valami csodálatos telepátianál fogva mindig megérezte, hogy a másikkal valami történt. Az igaz, hogy szorgalmasan is leveleztünk és így csak természetes, hogy mindjárt nyugtalanított, ha sokáig nem kaptunk egymásról hírt.

Az ilyen barátságból önként folyik, hogy mikor az élet egy-egy határkövéhez ér az ember, a másikkal tudatja és kikéri véleményét, tanácsát.

En, például, mikor nőszülni szándékoztam, arra fektettem igen nagy súlyt, hogy tetszik-e a választottam Dénesnek és szerelemem valószínűsége akkor dicsőült meg, amikor ő így nyilatkozott jegyesemről: „Derék kis lány. Vedd el minden gondolkodás nélkül. Az Isten is neked teremtette.”

Az esküvőnk után megint hosszú utra kelt. Valami fantasztikus regényéhez gyűjtött adatokat. Már régóta barangolt Egyiptom földjén, mikor végzete egy előkelő turista-társasággal hozta össze, melynek éltető lelke egy öreg gróf volt, akinél — barátom lelkes leírása szerint — szeretetreméltóbb, humánusabb magánas még nem taposta a földet. Mikor Dénessel összekerültek, a gróf egyszerűen magához láncoolta őt. Az én barátom nagy olvasottságával és nyelvismeretével kiváló hasznára volt a grófnak, aki szenvedélyes régiséggyűjtő volt és így együtt kutatták a letűnt évezredek nyomait, együtt lelkesedtek, ha kutatásaikat eredmény jutalmazta. Hónapok multával elhagyták a piramisok hazáját és a laikusok szemében neveltségesen értéktelen, de rájuk nézve kincseket érő törött cserepekkel és kődarabokkal tértek vissza Magyarországra, egyenesen a gróf birtokára, hova az én barátomat vendégül hívta. Ugy volt, hogy együtt írják meg a több kötetre tervezett utirajzot és megosztottnak a dicsőségen éppen úgy, mint a vállalat anyagi sikerén. A kastély ez idő szerint pompás azilum volt két, világtól elvonuló, dolgozni akaró ember számára. A grófné kis fiával és az angol missel a Tátrában voltak és a földszintes kastély 16 pcmpásan berendezett, de templomi csendességű szobájában ők voltak az urak. Felváltva dolgoztak és sétálgattak az óriási parkban és nyugalmukat nem zavarta semmi.

Készülődés a kormány-bemutkozásra.

Az intéző bizottság ülése

Távirati tudósítás.

Arad, július 9

A kormány holnap mutatkozik be a képviselőházban és a megállapodáshoz képest ma a függetlenségi párt intéző bizottsága tárgyalta azt a határozati javaslatot, melyet a párt nevében holnap Bakonyi Samu terjeszt a Ház elé. A bizottság egyhangulag járult hozzá Kossuth Ferenc előadásához és három pontban fejezte ki állásfoglalását a kormányválság ismeretes megoldásával szemben. Este az összes pártok tartottak értekezletet, melyen szintén egyhangu határozattal tették magukévá a javaslatot. Erről lapunk más helyén tudósítunk.

Ma érkezett távirataink ezek:

Tanácskozások Kossuth Ferencnél.

Ma délelőtt tíz órakor Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert a kereskedelmi minisztériumban fölkereste Apponyi Albert gróf kultuszminiszter és hosszasan tanácskozott vele. Majd odaérkeztek Justh Gyula és Holló Lajos vezetése alatt az intéző bizottság tagjai. Justh Gyula és Holló Lajos bementek Kossuthhoz. Akkor még Apponyi ott volt. Négyen együtt tanácskoztak, míg a bizottság tagjai várták az intéző bizottság ülésének kezdetét. Ez azonban csak tízenkét órakor kezdődött, mert addig tartott a négy államférfi tanácskozása.

Tanácskozás Justh Gyulánál.

Budapesti tudósítónk jelenti: A függetlenségi pártnak az a része, amely a multkor Justh Gyula, Holló Lajos, Batthyány Tivadar gróf és Teleki Arvéd gróf kezdeményezésére írásban köztötte le magát, hogy csak tisztán függetlenségi kormányt támogató, hogy a választói reformot a függetlenségi párt elvei alapján akarja megvalósítani és hogy az önálló jegybankot 1911-re föltétlenül követeli: — arra az álláspontra helyezkedett, hogy abban a deklarációban, amelyet a párt vezérszónoka fog tenni a képviselőház holnapi ülésén, ne csak utalás történjen a párt eme állásfoglalására, hanem egyszersmind nyilatkozzék be ilyen értelmű határozati javaslat is. Vagyis azt kívánják, hogy a képviselőház hozzon olyan határozatot, amely a többségi elvet a parlamentarizmus alapjának

mondja, s azonkívül az önálló bankot 1911-re követeli.

Ennek a követelésnek keresztülvitelével foglalkozott a tanácskozás is, amelyet ma délelőtt tíz órakor, tehát még az intéző bizottság ülése előtt tartottak Justh Gyulánál, a képviselőház elnöki fogadótermében. A tanácskozás, amelyen vagy harmincöt képviselő vett részt, egy óra hosszat tartott.

A tanácskozáson Holló Lajos előadta a Kossuth Ferencel való tanácskozásának eredményét. Holló azt kívánta, hogy a határozati javaslatban apodiktice kimondassék, hogy az önálló bankot 1911. január 1-én fel kell állítani. Ezzel szemben Kossuth Ferenc azon az állásponton volt, hogy a Tóth János által szövegezett határozati javaslatot fogadják el. Eszerint kimondatnék, hogy az önálló bank 1911-re való előkészítése szükségessé válik. Kossuth Ferenc és Holló Lajos abban egyeztek meg, hogy a két szöveg összevonandó. Az önálló bank 1911-ben való felállításának szükségessége mondassék ki közelebbi dátum megnevezése nélkül.

Bánffy báró Justhnál.

Bánffy Dezső báró ma délelőtt 11 órakor fölkereste Justh Gyulát a képviselőház elnöki szobájában, ahol akkor éppen a bankesoport tanácskozott. Justhot kihivatták, de a tanácskozás miatt csak néhány percig tárgyaltak.

A mérsékeltébb állapot.

A függetlenségi pártnak az a kisebb része, amely nem írta alá az ívet, Tóth János, Déry Zoltán és Mezőssy Béla államtitkárok, valamint Szentiványi Árpád és Nagy Emil képviselők kezdeményezésére szintén szervezkedett a délutáni értekezletre. A pártnak ez a része azzal a jelszóval megy küzdelembe, hogy a párt vezérének tekintélyét nem szabad megnyírni, mert az magának a pártnak tekintélyét csorbitja.

— Elvi tekintetben — mondta ma délelőtt közvetlenül az intézőbizottság ülése előtt, a csoportnak egy olyan tagja, aki éppen az intézőbizottság ülésére ment — nincsen közöttünk semmi néven nevezendő differencia. Mi is éppen úgy kívánjuk a tiszta függetlenségi kormányt, mint ők, mi is éppen úgy ragaszkodunk az önálló bank fölállításához, mint ők. De nem engedhetjük meg azt, hogy Kossuth Ferencet folyton újabb és ünnepélyes eskütelre kényszerítsék a párt programjára. A párt vezére iránt való bizalom kizárja ezt a folytonos megalázást, amely már igazán nem mehet tovább. Meg akarjuk és meg is fogjuk védeni a pártvezér tekintélyét és ezzel emelni fogjuk a magunk értékét is. Nem járja, hogy folyton megkötik a kezét és nem engednek neki módot arra, hogy a békés kibontakozás érdekében tárgyalásokat folytasson. Kossuth

Ferenc tekintélyéről van szó s ezt megvédelmezzük.

A pártnak ez a része ma délben az intézőbizottság ülése után az Országos Kaszinóban közös ebédén gyűlt össze és ott az intézőbizottság ülésének eredményéhez képest a követendő eljárást megbeszéltek.

Az intéző bizottság ülése.

Az intéző bizottság ülése Kossuth Ferencnek Apponyival, Justhtal és Hollóval való megbeszélése után déli 12 órakor kezdődött. Az ülés alig tíz percig tartott és azon csak Kossuth Ferenc pártvezér beszélt. Előadta, hogy a párt egyes kiváló tagjaival folytatott beszélgetése alapján előterjeszti azt a határozati javaslatot, amelyet a délutáni pártértekezleten szándékozik benyújtani. A határozati javaslat kimondja,

1. hogy a függetlenségi párt csak tisztán függetlenségi kormányt támogató;

2. a választói reform haladéktalan megvalósítását kívánja;

3. ragaszkodik az önálló jegybank fölállításához és csak olyan kormányt támogató, amely ennek előkészületeit nyomban megkezdi.

A bizottság, miután Visontai Soma néhány szóval kifejezést adott afeletti örömeinek, hogy egyhangu megállapodás jött létre, a határozati javaslatot elfogadta.

A határozati javaslatnak az önálló bankra vonatkozó részéből kimaradt az önálló jegybank fölállításának a határideje

Justh az ülésről.

Amikor az intéző bizottság ülése véget ért és Justh és Holló elhagyták a tanácskozás termét, a kereskedelemügyi minisztérium kapujában összegyűlt hírlapírók kérdéseikkel ostromolták meg Justhot, hogy mi történt:

— Te már mondottál valamit? — fordult Justh Hollóhoz.

— Még nem, az urak úgy is tudnak mindent — volt a válasz.

— Arról van szó, — mondotta mosolyogva Justh — hogy az intéző bizottsági ülésen törtétekről szabad-e beszélni, mert ha nem szabad, akkor mindent elmondhatok.

A gróf idők multával feltétlen bizalmasává avatta ifju társát és elbeszélte neki szomorú, magányos ifjuságának történetét. Elbeszélte azt is, hogy a nősülésre nagyon későn gondolt és azzal el is idegenítette magát a családját végképpen, mert egyik nővére társalkodónőjét vette el, aki szépségével, műveltségével meghódította. Merész lépését mindeztől nem bánta meg. Jó, hűséges és okos társat nyert benne, aki beleléte magát az adott viszonyokba. A kis fiáról is sokat beszélt a gróf: ilyenkor egészen felélénkült és lázas türelmetlenség vett rajta erőt, mikor érkezésüket jelezték. Végre az az idő is eljött és az én Gyuszi barátom, szokás szerint, hűségesen referált róluk. Apróra leírta benyomásait és az ő csillogó színeivel elém állította a méltóságos asszonyt, a szép, szomorú szemű barna nőt, aki fehér ruhában jár mindig; ékszerrel nem hord; egyetlen dísz az övébe tűzött ibolyacsokor... Irt az angol miserről és a kis, vérszegény grófról, aki vele az első pillanatban barátságot kötött.

A csendnek, nyugalomnak és így természetesen a komoly munkának is egyszerre vége szakadt. A grófnétől még dolgozhattak volna, de az elkényeztetett kis lurkó szüntelen új barátjának nyomában volt.

A család hazaérkezése után Dénes bucsút akart venni vendéglátó gazdájától. Most úgy

sem tudnak dolgozni. Majd talán télen Budapesten, vagy jövő tavasszal, mikor a kastély újra csendes lesz, befejezik a nagy művet. De a gróf hallani sem akart a távozásról. Most, az igaz, a munkának szünetelni kell, de hisz jó is. Az ő öreg feje már úgy is kimerült kisé. A távozásra azonban gondolni sem szabad. Most következik a vendéglátás ideje; a fűrésztől kirándulások, vadászat és más egyéb szórakozások. Csak nem fogja most elhagyni, mikor a remeteséget hűségesen megosztotta vele? A társaság sok érdekes témával fog szolgálni, de meg ott van a levéltár is, melyben kedvére kutathat, ha a zajos mulatságokba beleunt.

Dénes hát maradt. A levéltárra ugyan nem került a sor, annál inkább igénybe vették a vendégek, akiknek apró, szellemes párbeszédet, szindarabokat rögtönzött s ha a szükség úgy hozta magával, egész éjszakákon át zongorázott.

Abban az időben már mind ritkábban irt és ha jött is tőle levél, abban mindenkiről volt szó, csak éppen a ház urnójáról nem...

Én mindjárt gyanut fogtam. Kérdezősködni természetesen nem mertem, de valami névtelen, le nem győzhető nyugtalanság vett erőt rajtam. A legutolsó levelében különben is sok ellentmondás volt, ami tápot adott ennek a

nyugtalanságnak. Azt írta, hogy a vendégek már lassan elmaradoznak. Jönne ő is, de a gróf most megint kedvet kapott a munkához, különben is úgy hozzászólt, hogy most legalább még hallani sem akar a távozásáról. Pedig nem sok hasznát veszi, mert ő halálosan fáradt és nincs kedve semmihez. A legnagyobb valószínűség szerint megszökik tőlük. Pedig rut hálátlanság lenne, mert az öreg ur fiaként szereti. Egy másik, szűkszavú levélben a gróf váratlan elutazásáról ad számot. Egyik közeli rokona öngyilkos lett: annak a hagyatékát kell rendeznie.

Most már igazán jön is. Nincs keresni valója ott többé.

Hát én vártam is. Minden nap, minden órában ideges türelmetlenséggel lestem, hogy mikor nyitja rám az ajtót. Most már egészen határozottan láttam a veszélyt, amikor az a szegény fiu nekimegy. És vártam és vártam, de csak nem jött...

Ennek is megkaptam a magyarázatát: a kis fiu életveszélyesen megbetegedett. Hirtelen lett rosszul; éjszakáról hajnalra és 5 nap múlva már el is helyezték szegénykét a családi kriptába...

Két hét multán erre mégis csak megérkezett. Na, azt az örömet, boldogságot, megnyugvást el nem képzelheted. Nem tudtam betelni vele. Nem láttam én akkor, hogy mennyire

Ezután elmondotta Justh, hogy az ülésen más nem történt, minthogy fegyverszünetet kötöttek és őszig minden a régi maradt.

Egy indítvány.

Pilisi István balpárti képviselő a képviselőház indítványkönyvébe indítványt jegyzett be, melyet a Ház szombati ülésén fognak felolvasni. Azt indítványozta, hogy a képviselőház intézzen feliratot a királyhoz, melyben arra kéri a felséget, hogy a koalíciós kormányt haladéktalanul mentse fel és nevezzen ki olyan kormányt, mely a parlamenti többségre támaszkodva, a választói jogot törvénybe iktassa és egyszersmind kimondassa a törvényhozás által az önálló banknak 1911-ben való felállításának szükségességét és azt szintén törvénybe iktassa. Indítványozza továbbá, hogy e célból a Ház egy héttágu bizottságot küldjön ki, mely három nap alatt tegyen a Háznak jelentést.

Bizalmatlanság a kormány ellen.

Budapesti tudósítónk jelenti: Hoffmann Ottó pártonkívüli képviselő — hir szerint — a holnapi képviselőházi ülésen bizalmatlansági indítványt nyújt be a kormány ellen, még pedig teljesen azonos szöveggel azzal a bizalmatlansági indítvánnyal, a melyet Kossuth Ferenc nyújtott be a Fejérváry kormány bemutatkozása alkalmával.

Kossuth határozati javaslata így hangzott:

„A képviselőház hódoló tisztelettel tudomásul veszi ő felsége kéziratát és kihirdetés céljából a főrendiházhoz való átküldetését elrendeli. Minthogy azonban a Fejérváry-kormány, a miniszterelnökhöz intézett és általa is ellenjegyzett királyi kéziratban megállapított jellege nem felel meg a parlamentaris kormányforma követelményeinek, a képviselőház a Fejérváry-kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik.“

A horvát bán lemondása. Zágrábi lapok híradása szerint, Rauch báró horvát bán, a Novoszel-ügyből kifolyólag, minthogy a magyar kormányelnök is elítélően nyilatkozott a bánról, ha a szombati országgyűlésen védelemben nem részesülne, beadja lemondását.

meg van törve, milyen egészen más, mint mikor utoljára láttam. Vagy ha észrevettem is, mit törődtem vele? Csak hogy itt van! Egy kis türelem, majd helyrejön, a régi lesz megint. Vigyázok én reál! Vigyázni?! Nevetséges! Lehet arra vigyázni, akit az örvény már sodor magával? És van-e veszedelmesebb örvény a tiltott szerelemnél? . . .

Egy pár hónapig azért — látszólag — jól ment minden. Az én barátom a meghitt, bizalmas körben, mintha újra megtalálta volna önmagát. A régi, kedves, jó fiú volt megint és ha én nem ismerem olyan nagyon jól, talán én is egészen megnyugszom. De nekem nem tetszett valami a szeme nézésében, ajka mosolyában; valami, amit csak én láttam, senki más.

Erre az időre esett egyik legzajosabb írósikere. A „Ledölt oszlop“ című színművét adták elő és egyik előadás több babért hozott számára, mint a másik. Mintha kicserélték volna. A diadal meggyógyította. Agyában csak úgy forrt a sok eszme, munkaterv. Csak eljőjön a tavasz! Nagy, hosszú utra kel megint. Összejárja Észak-Európát. Gyűjt, dolgozik. Élni akar most már. Mert nincs más, mint a dicsőség, amiért élni érdemes. . . .

— És egy éjjel, — a főváros utcáit már a tavaszi kóbor szelek szántották, mikor színház után elváltunk és ő ment haza, hogy most már igazán csomagol — föbelötte magát . . .

Elsikkasztott közpénzek

Fegyházra ítélt tisztviselő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma egy többszörösen büntetett sikkasztó bűnügyével foglalkozott, aki ma ugyancsak négy rendbeli sikkasztás és egy rendbeli közokirathamisítás miatt került a vádlottak padjára. Mihelics Mártonnak hívják az illetőt, aki az elmúlt évben alázatos, könyörgő hangon beállított Lunicus Péter apáti községi jegyzőhöz és munkát kért. Lunicus — miután abban az időben éppen községi irnokra volt szüksége — akceptálta a jó megjelenésű fiatal embert, aki rutul visszaélt főnöke bizalmával, mert a reá bízott hivatalos pénzből rövid otléte alatt kisebb-nagyobb összegeket elsikkasztott. Az irnok hűtlensége a jegyző állásába is került, Borsos főszolgabíró a községi jegyzőt a köteles felügyelet elmulasztása miatt elmozdította hivatalától. A jegyző ekkor feljelentést tett az irnok ellen az aradi kir. ügyészségnél, amely az előzetes vizsgálat során Mihelics bűnlíztáját a következőkben állapította meg:

Mint községi irnok átvett Botás Józseftől 104 koronát, aki a pénzt azért adta át Mihelicsnek, hogy azt Aradvármegye árvaszékéhez küldje be. Mihelics csak 4 koronát adott fel a postára, százat pedig elsikkasztott. És, hogy a pénz elküldését nyugtassa, a postai feladványt meghamisította. Mihelics ezenkívül elsikkasztotta a Ferencz Pétertől, a borossebesi kerületi munkásbiztosítóhoz elküldés végett átadott 8 korona 40 fillért. Elsikkasztotta továbbá azokat a bírságpénzeket, amiket Trifucz János és Szpártár Sztorinba János azzal az utasítással adtak át neki, hogy a tiltott fegyvertartás miatt kirozott 25-25 korona büntetést a főszolgabírói hivatalba elküldje. Ennek felderítése után, Mihelics erkölcsi bizonyítványának beszerzése alkalmával kitént az is, hogy Mihelics sikkasztás miatt már kétszer volt büntetve. Először az aradi törvényszék ítélte el 7 hónapi börtönre, majd a komáromi törvényszék rótt rá 9 hónapi börtönbüntetést.

A mai tárgyaláson, habár a vádlott tagadta az inkriminált bűncselekményt, a vádirat minden egyes pontja az eskü alatt kihallgatott tanúk vallomásaival beigazolást nyert. A bizonyítási eljárás befejeztével az elnöklő Bittó József törvényszéki bíró ismertette a Mihelics előéletét, felhozván azt, hogy a bűnügyi iratok tanúsága szerint a vádlott sikkasztásért már két ízben büntetve volt. Kovács József kir. ügyész szólalt fel ezután és a sikkasztás vétségéért emelt vádat — tekintettel arra, hogy Mihelics sikkasztásért már büntetve volt — büntetést módosította. A bíróság hosszas tanácskozás után ilyen értelemben hozott ítéletet és a

Mikor a telefonértesítést megkaptam és lélekszakadva rohantam a lakására, már nem volt semmi élet benne . . .

A rendőrtisztviselő egy nekem címzett, lezárt borítékot adott át, melyből, mikor lázasan felszakítottam, néhány szál ibolya hullott a földre . . . Semmi több. Egyetlen sor írás sem. De nem is volt rá szükség. A néhány sor hervadt virág és a kis öldöklő szerszám között, mely még most is ott hevert a szegény fiú mellett, aki néhány órával ezelőtt a dicsőségtől mámorosan csak élni kívánt, élni . . . olyan könnyű volt kitalálnom az összefüggést:

A szép, szomorú szemű asszony, aki mind-ezideig küzdött a szenvedélye ellen, nem bírta tovább. Irta tehát, hogy jön. Látni akarja a szerelmesét és üdvözölni a csókjá által, melyről eddig csak álmodnia volt szabad . . . Aztán nem bánja, jöjjön a Halál . . .

És az én barátom, a becsületnek ez a fanatikusa, megszökött az asszony, a más asszonyának a csókjá elé. Megszökött olyan jól, hogy igazán csak a Halálban érhetette utól . . .

Valószínűtlen történet, ugy-e? A mostani időben szinte lehetetlen. Talán magam sem hinném el, ha nem volnék mindennek a tudója.

vádlottat négy rendbeli sikkasztásért és egy rendbeli közokirathamisításért két évi fegyházra ítélte. Az elítélt felebbezett.

Turisták ülése.

(Biharvármegye a gainai menedékházért. — Az eddigi gyűjtés eredménye. — Beszámolás a kirándulásokról. — Új kirándulások. — A turistaegyesület és a földművelésügyi miniszter.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

A turistaegylet választmánya tegnap este 6 órakor Schmidt János dr. egyesületi igazgató elnöke alatt az egyesület helyiségében látogatott ülést tartott, melyen sok ügy került tárgyalás alá.

Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be:

Felolvasatott a múlt ülés jegyzőkönyve, melyet a választmány észrevétel nélkül elfogadva, hitelesített.

Elnök bemutatja az Aradról áthelyezett Czant Hermann főhadnagy levelét, melyben bejelenti, hogy áthelyezése folytán Aradról eltávozik és meleg szavakban bucsuzik az egyesülettel, egyben mély sajnálatát fejezi ki, hogy az egyesület nagy munkáiban már nem vehet oly tevékeny részt, mint eddig, de igéri, hogy az egyesületet kulturisztikai munkálkodásában amennyire tőle telik, a távolból is támogatni fogja.

A választmány elismeréssel emlékezik meg Czant főhadnagy tevékenységéről, kifejezést ad személye iránt érzett tiszteletének és őszinte sajnálkozását fejezi ki távozása fölött. Eddigi működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz neki és erről őt értesíti.

Ezután Ritt Gyula e. titkár számolt be a június hó 6-tól 13-ig megtartott adriai kirándulásról, melyen 31 aradi és 22 vidéki tag vett részt s ezek közül 27 nő. A kirándulás 8 napig tartott és a programba a következő látványosságok voltak felvéve: Fiume, Abbázia, Velence, a lagunák szigetei, Pádua, Triest és Miramar.

A megtett ut vasuton, hajón, gyalog 2290 kilométert tett ki. Jelentést tett ezután a június hó 26—28 án megtartott aldunai kirándulásról, a melyen résztvett 24 aradi és 26 vidéki tag, kik közül 16 nő volt. A kirándulás tulajdonképpen Bázianál kezdődött és az Alduna regényes környezetének: a fejedelmi Kazánszoros, Ada-Kaleh, Orsova és Herkulesfürdő megtekintésével Temesváron végződött. A megtett ut összkilométer 603 volt.

E két kirándulás összesen 779-80 K.-át jövedelmezett, mely összeg a menedékház alapozásához csatoltatott.

Erdélyi Gyula jegyző felolvassa Biharvármegye átiratát, amely szerint a vármegye közönsége magáévá tette a meteorológiai megfigyelő állomással összekötött Czarán Gyula menedékház és a hozzávezető 20 kilométernyi ut kiépítésének kérdését és a gyűjtésben legmesszebbmenő támogatásáról biztosította az egyesületet.

Elnöklő igazgató indítványára határozatlanlag kimondották, hogy a menedékház alapító könyvét előbb a megyében fogják körözni és aztán fogják a gyűjtést a városban folytatni.

Az aranyesattos alapító könyv barna, erős bőrkötésbe van borítva, égelett olajfestéssel diszítve és dusan van aranyozva. Az adományok bejegyzésére szánt lapokat Faix Jaques, Balassa Ernő és Spiroch Lajos dr. gainai vonatkozású művészi képei tarkítják. A gyűjtés eddigi eredménye 3760 korona.

Elnöklő igazgató jelenti, hogy a legközelebbi kirándulások a következők:

Július 17—18-án a gainai leányvásárra;

Augusztus 6—8-án a déli Kárpátokba;

Augusztus 20-án Menyháza-fürdőbe.

E kirándulásokra jelentkezni lehet Kerpel Izsó könyvkereskedésében kitett iven és az egyesületi irodában. A kirándulások részletes programja a lapokban és plakátokon lesz közzéve.

Virth János egyesületi pénztáros jelentést tesz az egyesület vagyoni állapotáról. Jelentéséből kiemelendő, hogy az 1909-iki költségvetésbe beállított bevételeket az egyesület már az első félévben elérte, mely kedvező eredményt a választmány nagy örömmel vette tudomásul.

Az egyesület készpénzvagyonára 6285 koronára. Befektetésekben 4600 korona.

Titkár fölolvassa a földmivélségi miniszternek a természeti alkotások felkutatását, leírását, ismertetését és megírását célzó leiratát.

E leirat nyomán folytatott eszmecsere után a választmány Róka József választmányi tag elnöke alatt egy bizottságot küldött ki.

A bizottság a követendő módozatok megállapítása és a szükséges elönmunkálatok céljából már ma ülést tart, hogy a miniszter intenciójának megfelelően minél előbb elkészülhesen munkájával és azt a miniszter rendelkezésére bocsájthassa.

Kegyetlenséggel vádolt hadbíró.

Az összerugdosott holttest

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 9

A Nap ma esti száma egy olyan katonai brutalitásról ad hírt, amelyet csak fenntartással lehet közölnünk, mert szinte hihetetlennek tartjuk, hogy egy katonatiszt, egy katonai bíró olyan vad durvaságra legyen képes, mint a milyenről a cikkben szó van. A tények valódiságáért a felelősséget forrásunkra kell hárítanunk.

A közlemény szerint, amikor Keller Jenő, a tattersalli gyilkos, a katonai fogházban bűnössége beismerése után öngyilkosságot követett el, a fővárosi államrendőrség részéről Barta rendőrfogalmazó megjelent a helyszínen, hogy az esetről jegyzőkönyvet vegyen fel. A katonai hadbíró részéről Brendesa Sebő százados hadbíró küldött ki. Brendesa hadbíró néhány tiszt kíséretében bement abba a cellába, ahol Keller Jenő nadrágszíjára felakasztotta magát. Mikor meghalt, hogy előtte már a polgári hatóság emberei is jártak a helyszínen, éktelen haragra gyulladt és így fakadt ki:

— Semmi köze nincs civelnek ehhez a dologhoz, minket kell elsősorban értesíteni!

Majd a földön fekvő halotthoz lépett és többször az arcába rugott. Ez a kutya — mondotta — már végzett magával és leköpte a hullát.

A legénység és a jelen voltak nagy megbotráncozással látták a százados hadbíró brutalis tettét és több tiszt nyomban jelentést tett az esetről az ezredparancsnoknak. Az ezredes a hadtestparancsnokságnál tett jelentés után Brendesa hadbíró ellen a fegyelmi eljárást megindította.

A Nap munkatársa ma beszélgetést folytatott a brutalitással vádolt százados hadbíróval, aki ezeket mondotta:

— Nem tartom helyénvalónak, hogy az ügy jelen állásában nyilatkozzam. Nincs tudomásom arról, hogy felettes hatóságom vizsgálatot indított volna ellenem, de amennyiben ez megtörtént volna, igazolni fogom magamat. Annyit már most mondhatok, hogy nem olyan sötét az ördög mint amilyennek afalra festik. Többet nem mondhatok, mert nem akarok elibe vágni a vizsgálatnak.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

A szabadkai gyilkosság

Mit vallott Jánossy?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

A Haverda ügyben beállott szenzációs fordulatról kimerítően írtunk. Elmondottuk, hogy Jánossy visszavonta két hónap előtt tett beismerő vallomását, de nem nevezte meg az igazi gyilkost. A titokzatos bűnügy, mely oly gazdag változatos fordulatokban, állandóan foglalkoztatja az érdeklődést és azért szükségesnek tartjuk, hogy erről a meglepő fordulatról minél részletesebb információt szerezzünk.

Szabadkáról a következőket jelenti tudósítónk:

Visszavont, vagy módosított vallomás?

Jánossy Aladár egy idő óta, alig pár napja, egy újabb hangulat befolyása alá került. Lehet, hogy — mint a többi — ezt is külső okok idézték elő, de nem lehetetlen, hogy egyszerre csak kitört belőle; minden előzmény nélkül.

Napokon át megtörve, idegesen rója a kis cellától a börtönfelügyelőig vezető utat. Mert minden tíz percben, felőrában a felügyelővel akart beszélni. Panaszkodott, össze-vissza beszélt mindent. Tegnap az ügyvédjét kérte. Piller Artur dr. fölkereste a cellájában. Jánossy gyerekes vonaglással sirt. Aztán panaszkodott. Később az ügyész kiballgatta egy más ügyben, mikor pedig visszatért a cellájába, tintát kért. Néhány peremulva jelentkezett a fogházfelügyelőnél, akit arra kért, hogy beadványát sürgősen juttassa a vizsgálóbíróhoz.

A beadványban módosította Jánossy a vallomását. Azt mondja, hogy vele játékokat üznek, ő már nem ura az akaratának s *feldult lelkiállapotában tett Haverda Mariska ellen terhelő vallomást.* Most azonban nyugodtnak érzi magát és kijelenti, hogy *Haverda Mariska teljesen ártatlan*, mit se tudott a gyilkosságról, mely tisztán az ő (Jánossy) munkája volt.

A beadvány természetesen óriási konsternációt keltett. Nyomban kihallgatták Jánossyt, aki az írásban tett vallomását szóval is megerősítette. Ez tegnap történt.

Azóta elmúlt egy éj s Jánossy — külső befolyásra-e, vagy sem — ma reggel újból jelentkezett a vizsgálóbírónál és a beadványban foglaltakat egyszerűen visszavonta. Kijelentette, hogy egy szó sem igaz az egészről és hogy *Mariska nem ártatlan.*

Ez a nagy szenzáció és egyéb semmi. És ez a tény csupán egyetlen egy szempontból figyelemre méltó: — annak megítélésében, vajjon épelméjű-e az az ember, aki ilyeneket tesz.

A védő előterjesztése.

Piller Artur dr., a szerepcséltlen ember védőügyvédje nem nézheti tovább védettjének kínos vergődését s ma a következő előterjesztést tette a vizsgálóbírónak:

Tekintetes vizsgálóbíró ur! Jánossy Aladár és társai elleni bűnügyben, mint Jánossy védője, tekintettel arra, hogy védettem cselekedetei, szavai és egész viselkedése beszámíthatatlanságra engednek következtetni és tekintettel arra, hogy közel fekszik annak lehetősége, miszerint védettem vérbaja agyára szállt és így ennek tudandó be a fenti szomorú állapot: tisztelettel kérem:

méltóztatassék a törvényszéki orvosok véleményét az igazságügyi orvosi tanács által fölülvizsgáltatni, de akként, hogy az igazságügyi orvosi tanács tagjai, köztük fenti baj specialista, közretellességül vegyék és tart-

sák megfigyelés alatt véleményük megadása előtt.

Az előterjesztéshez az ügyészség is hozzájárul s így nagyon valószínű, hogy Jánossyt fölviszik Budapestre s a gyűjtőfogházban vizsgálják meg az elmeállapotát.

Egy kriminálista véleménye.

Egy újságíró kikérte egy neves kriminálista véleményét arra az esetre, ha Jánossy tényleg visszavonta volna beismerő vallomását. Ez azt mondja, hogy a vallomás visszavonása abszolúte mit se változtatna a helyzeten. A beismerés tényálladékaiból annyi tárgyi bizonyítékot szereztek s ezek olyan pontosan fődik a vallomás egyes részleteit, hogy most már tagadás esetén is bizonyítható a bűnössége. Azt tehát abszolúte kizártnak tartja, hogy Jánossy olyasféle nyilatkozatot tett most, hogy nem ő a gyilkos s csak hallomásból ismeri a részleteket ilyen pontosan. Ez teljességgel lehetetlen még Jánossynál is.

Szaporodnak a bűnösök?

Jánossy vallomásában, melyben újból Mariska bűnössége mellett nyilatkozott, — sulyosan terhelő vallomást tett olyan egyénekre is, akik e pillanatban még szabadlábban vannak. Az előnyomozást mindenestre megindítják ezekkel az új szereplőkkel szemben is, de most már korántsem veszik a Jánossy vallomásait olyan szent bizonyosra, mint néhány hét előtt. E vallomás alapján tehát letartóztatások egyelőre nem történnek s csak, ha az új előnyomozás véget ér: akkor fog kiderülni, hogy mennyiben mondott erre vonatkozólag Jánossy igazat.

Jánossyt büntetik.

Amíg Jánossy Aladár, a gyilkos, a vezeklő bűnös szerepében tetszelgett magának, addig kedvébe jártak, szinte hízelt neki a királyi ügyész. Azt tehette a fogházban, amit akart. Kivételesen beteg koszon élt, ami sokkal jobb, mint a rendes rabkoszt. Naponta hust kapott enni, s az ebédhez három deci fehér bort kapott.

Tegnap azonban megvonták tőle ezt a kedvezményt.

Ma, minthogy csütörtöki napon ugyis hust kapnak a foglyok, — még kapott főtt marhahust, de már bort nem adtak neki. Holnap hust sem kap majd. Daragaluskából áll majd az ebédje, épenugy, mint a többi fogolynak.

Valószínűleg azt is megtiltják neki, hogy cigarettázhasson. Így akarnak hatni Jánossyra, hogy ismét a régi meghunyászkodó, mindent magára vállaló bűnös szerepét vegye magára.

„Valami történt.”

Mióta kipattant, hogy Jánossy megváltoztatta a vallomását, az ügyészség még a szokottnál is jobban titkolózik.

A királyi ügyész ugyan több ízben azt hangoztatta, hogy ő csupán az igazságot szolgálja s ránézve teljesen közömbös, bevallja-e Mariska a bűnét, — most azonban érthetetlenül kellemetlen neki, hogy Jánossy pálfordulásáról hírek szivárogtak ki.

Mindössze annyit jelentett ma ki:

— Igaz, hogy történt valami, de hogy mi történt: az nem tartozik a nyilvánosság elé.

Újabb tanuk.

Az a körülmény, hogy Jánossy visszavonta vallomását, jelentőséget ad olyan tanuk vallomásának, akiknek vallomását eddig nem tartották fontosnak.

Ezek között van Gruber Károly dr. szabadkai ügyvéd is, aki már néhány nap előtt vallomást tett a vizsgálóbíróknál. Gruber azt

vallotta, hogy március 27-én együtt utazott fel Vojthával és Jánossyval Budapestre.

Vojtha iskolatársa volt Grubernak s látta, hogy Jánossy társaságában Szabadkán szállt fel a vonatra s együtt mentek Budapestre.

A rabasszony gyermeke.

Haverda Mariskát mintegy két hét előtt látta utoljára az ügyvédje, Békeffy Gyula dr. Mariska levelet írt neki s ezért kereste föl.

Békeffy dr. így mondja el a találkozás részleteit.

— Mariska a gyermeke után kérdezősködött s azt mondotta, hogy látni szeretné.

En kifejtettem, hogy ez nem lehetséges, már csak azért sem, mert az a kis fiú egész életére szerencsétlen volna, ha az anyját itt kelene látnia a fogházban.

Mariska belátta, hogy igazam van s enyryit mondott:

— Igaz, igaz . . . Én nagyon szerencsétlen vagyok.

En biztattam, mondja Békeffy, hogy várja be nyugodtan a főtárgyalást és ha tud, imádkozzék, mire Mariska sirva fakadt.

Vojtha előlegei.

A szabadkai bércvilkosság ügyében letartóztatott Vojtha Antalnak az ügye legutóbb a hódmezővásárhelyi tanácsot is foglalkoztatta. Vojthának ugyanis még abból az időből, mikor rendőrfogalmazó volt a városnál, bizonyos összegű előlegtartozása maradt fenn, melyet mind a mai napig nem fizetett vissza, sem rajta behajtani nem lehetett. A tanács a követelést egyszerűen törölte, mert nagyon kevés kilátás van arra, hogy Vojthán ezt valamikor behajtani lehessen, még az esetben is, ha az akasztófát, amire pedig alapos kilátása van, valahogyan elkerüli.

Badeni gróf hirtelen halála.

Vasuti kocsiban elhunyt volt miniszterelnök.

Távirati tudósítás.

Arad, július 9

Ausztria egykori miniszterelnökét, Badeni Kázmért, ma délután utazás közben, egy vasutikocsi elsőosztályú fülkéjében érte utól a halál. Családja körülötte volt és orvos is sietett segítségére, de az egykor nagy tekintélyű államférfiut néhány pillanatnyi rosszullét után megölte a szívszélhűdés.

A tragikus esetről a következőket jelentik távirataink:

Badeni Kázmér gróf ma délelőtt tíz órakor Lembergben ült vonatra és egyik környékbeli birtokára utazott. Az öreg főúr az utóbbi időben sokat gyengélkedett és azért családja állandóan körülötte tartózkodott. Ma is velen utazott felesége és leánya. Délre elvégezte dolgát, újból vasutra ült, hogy egy másik birtokát keresse fel. Félkettőkor egy csatlakozó állomásra ért a vonat és ott kellett vesztegelnie két óra hosszat. A gróf nem szállt ki a vonatból, hanem egy üveg szóda elfogyasztása után lepihent. Félnégy óra tájban rosszul lett, eszméletét veszítette, lélegzési nehézségek léptek fel. Leánya orvosért futott, de mire az orvos körülbelül tíz perc múlva megérkezett, Badeni gróf szívszélhűdés következtében meghalt. A vonaton egy pap is utazott, aki ellátta az utolsó szentségekkel.

Badeni gróf Bánffy báró magyar miniszterelnök idejében vezette, mint osztrák miniszterelnök Ausztria ügyeit. Kormányzása alatt az osztrák parlamenti viszonyok teljesen elfajultak. Obstrukció obstrukciót, botrány botrányt követett. A nemzetiségi viszály Csehországb n már anarhisztikus állapotokat szült az ő híres nyelvrendelete következtében, melylyel a cseheket nyelv tekintetében nagyobb kedvezményben részesítette, mint a németeket. A Magyarországgal kötendő békés gazdasági kiegyezésnek ő volt egyik legerősebb ellenzője.

Aknamunka egy községi jegyző ellen

Bujtogatás Soborsinban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Az aradmegyei Soborsin község bírása ma több odaváló polgárral benjárt a vármegyeházánál és elmondották, hogy a napokban az alispánhoz beadott följelentést, amit Szaif Zoltán jegyző ellen nyujtottak be, szeretnék visszavonni.

Panatan Partini soborsini román földmives és három társa adott be panaszt Szaif ellen, azzal a neveltséges váddal illetve őt, hogy magánmunkálatokat végez és tulsok pénzt kér tőlük. Ha nem adnak, megfenyegeti őket. Legutóbb is Morár Valér ügyvéddel együtt 200 koronát fogadott el Panatan Partini és társaitól egy szerződés elkészítéséért. Ezt tartalmazza az a feljelentés, amit az alispánhoz adtak be s amit most szeretnének visszavonni, mert nincs semmi alapja a panasznak. Kétségtelenül megállapítható, hogy ezeket a szegény embereket fölbujtották a jegyző ellenségei. Kitűnik ez ifjabb Salacz Gyula radnai főszolgabírónak és magának Szaif Zoltánnak a nyilatkozatából.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélt ifjabb Salacz Gyulával.

— Szaif jegyző ma nálam járt, — mondta — és informált engem a dologról. Hivatalosan még nincs tudomásom az ügyről, csak privátim értesültem róla és mondhatom, hogy itt alkalmasint fölbujtás történt. A jegyző személyes ellenségei, ugylátszik begrattak néhány román embert. A kir. ügyészségnél zsarolás miatt följelentették Szaifot, de most már szeretnék visszavonni, mert átlátják, hogy alaptalan a vád. Az ügy hivatalosan is elém fog még kerülni s akkor majd mélyebben nézek a dolog lényegébe.

Szaif jegyző ezeket mondta az ügyről:

— Egy tényleges birtoklási ügyet biztarrám még másfél évvel ezelőtt. Minthogy ügyvédi eljárást vont maga után az ügy, átadtam azt Morár Valér dr. radnai ügyvédnek, akinek ki is kellett szállni a birtokra. Mindezt 120 koronát kért. Ezt ők sokallották, de mégis megnyugodtak. Most azonban megint követelőznek. Az én személyes ellenségeim fölbujtották őket. Most azonban már vissza szeretnék vonni a följelentést. En nyugodtan nézek az esetleges vizsgálat elé, mert tiszta a lelkiismeretem.

Igy áll a soborsini jegyző ügye, amely ugylátszik egy-két ember izgágaságának szüleménye. Ugy látszik el akarják kedvetleníteni a két év előtt megválasztott Szaifot, aki a napokban a zaklatások miatt már ilyen kijelentést is tett:

— Ha nincsenek velem megelegetve, én szívesen itthagynom az állásomat.

MOZGALOM

a Spitzer-hagyaték kettéválasztására.

Az ortodoksz hitközség akciója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

Aradon néhány nap óta van egy ortodoksz izraelita hitközség is, mely vasárnap tartja meg alakuló közgyűlését. A városi közigazgatási bizottság szerdán tartott ülésében hirdette ki Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszternek ezt a leiratát, mellyel megengedi, hogy a volt aradi ortodoksz imaegyesület hitközséggé alakuljon és felsorolja azokat a törvény által előírt köteleket, melyek életbeléptetéséről hat hónap leforgása után a városnak meggyőződést kell szereznie és a miniszternek jelentéssel tartozik.

Már így frissiben, az alakulás első lépésfokán egy érdekes és valószínűleg az anyahitközséggel sok vitára okot szolgáltató akciót tervez az újdonsült hitközség. Néhai Spitzer Ignác hagyatékának a hitközségre eső részének felosztását és az új község kezelésébe történő átsegeltetését akarják az illetékes fórumnál kieszközölni.

Amilyen meglepő ez a kívánság, annyira kedvez a véletlen szerencse az ifjú hitközségnek. Majdnem ugyanazon órában, amikor Apponyi gróf jónak látta az aradi izraelita hitközség gyöngítését egy ortodoksz egyesülés által elősegíteni, a belügyminiszter a tervbe vett akcióhoz hasonló ügyben mondott ki hatalmi szót, melylyel a nyitrai hitközség javára tett nagyobb alapítványt egy később kivált hitközség javára megosztatta és kimondotta, hogy a templomépítés céljaira direkte megjelölt összegek egészben az új hitközségnek adandók, mert ezek vannak egy templom építésére szorulva.

Erre a precedensre utalva fordulnak majd az aradi ortodokszok a Spitzer hagyaték törvényeséki beszavatozása után előbb az aradi izraelita hitközséghez és ennek elutasító válasza után a belügyminiszterhez.

A miniszter érdekes döntése a következő:

Miután néh. Engel József és neje az izr. hitfelekezetre voltak tekintettel, amidőn végrendeletükben a hitsorsosaiknak az alapítványok kezelésénél lényeges befolyást biztosítottak és a nyitrai hitsorsosait jelentékeny alapítványokkal kedvezményeztek, a miniszter megállapítja, hogy az örökhatyók halála után az előbb egységes nyitrai izr. hitközségből kilépett, új haladópartii izr. hitközség egyenlő mértékben részesítendő a nyitrai izr. hitfelekezet javára rendelt alapítványokban és a gondnokságban is egyenlően képviselve legyen. Ezen alapelvből kiindulva ezen két hitközség mindenkori elnökeit a gondnokság egyenjogu tagjaivá nevezi ki. A két nyitrai izr. hitközséget csak három taggal képviselteti a gondnokságban. Még pedig ameddig a nyitrai felekezeti iskola mint közös intézmény fennáll, az iskolaszék közös elnöke, ameddig a kongresszusi hitközségnél a chevra kadisa törvényileg meg nem alakul, az addig egységes nyitrai izr. chevra kadisa elnöke, a gondnokság tagja legyen. A hatóság részéről az alapítványi kir. ügyigazgatóság egy kiküldöttje lesz tagja a gondnokságnak. A végrendeletek intencióinak a bevezetésben ecsetelt magyarázatára való hivatkozással az izr. hitfelekezeti célokra rendelt Engel féle alapítványoknak a két hitközség közti egyenlő felerészben való felosztását rendeli el a miniszter és csakis a templom-

építési alapítvány földarabolását ellenzi, mert ezen alapítvány felezése által ez rendeltetésnek meg nem felelhet, hanem azon hitközségnek egészben adandó, mely templomépítésre rászorul és tényleg templomot épít. Ezen kérdés méltányos megoldását a miniszter a gondnokságra bizza, de fentartja magának a végdöntést.

Néhai Spitzer Ignác a zsidó hitközségnek templom és menház építési célokra, továbbá kórház fejlesztésre hagyott ötszáz ezer koronát, amelyből az ortodokszok a maguk részét kérték fogják. Ha külön szentegyletet alakítanak, akkor a chevrakadisának hagyományozott összegek megfelelését is szorgalmazzák fogják.

Más kérdés azonban, hogy az említett összegek a belügyminiszter nem gondolkodik-e majd a fölött, hogy Spitzer Ignác intencióinak egyáltalában nem felel meg egy oly alakulás, mely a haladással ellentétben, gyöngíti az anyahitközséget.

A kormány és a pártok.

Értekezlet a klubokban. — Határozati javaslat.

Távírti tudósítás.

Arad, július 9

A függetlenségi párt, mint többségi párt, ma este legelsőnek tartott értekezletet, hogy előzetes állásfoglalásával biztosítsa a Ház holnapi ülésén az új kormány zavartalan hivatalba lépését. Az a határozati javaslat, melyet Kossuth előterjesztésére az értekezlet egyhangulag elfogadott, három pontban sorolja fel, mely feltételek mellett hajlandó a párt a kormánynak őszig tervezett működését támogatni és kifejezi a pártnak a válság végleges megoldására vonatkozó óhaját is. A többi pártok hozzájárulnak az ilyeszerű állásfoglaláshoz.

Az értekezletről a következőket jelentik tudósítónk:

A függetlenségi párt.

A függetlenségi és 48-as párt ma délután Kossuth Ferenc miniszter elnöklésével pártértekezletet tartott. Az értekezleten ott voltak Apponyi Albert gróf és Günther Antal miniszterek, Désy Zoltán, Meskó László, Mezőssy Béla és Tóth János államtitkárok, Justh Gyula a képviselőház elnöke, Batthyány Tivadar gróf, Barabás Béla, Holló Lajos, Sággy Gyula, Ugron Gábor, a párt alelnökei, Leszkay Gyula háznagy, számos függetlenségi főispán és a pártnak majdnem valamennyi tagja. A jegyzőkönyvet Halász Lajos vezette. Kossuth Ferencet a terembeleptekor a párt tagjai lelkesen éljenzék.

Kossuth Ferenc elnök megnyitva az értekezletet, bejelenti, hogy ő felsége az eddigi kormány tagjait ideiglenesen újból megbizta a kormányvitelével, amivel az *inparlamentáris kormányzás veszélye elkerültetett.* (Élénk helyeslés.)

A képviselőház holnapi ülésén mutatkozik be ez a kormány, amely arra a terhes feladatra vállalkozott, hogy ilyen ideiglenes természettel vigye az ügyeket, főképen azért, hogy nem

mint ügyvivő, hanem mint újra kinevezett parlamentáris kormány jobban állhasson helyet az ország érdekeinek megvédelmezésében olyan kérdésekben, amelyek a nyári szünet alatt esetleg fel fognak merülni. (Igaz, úgy van. Élénk helyeslés.) Ezen alkalommal szükségessé válik, hogy a képviselőház tudomásul vegye a bemutatkozást azért, hogy a kormány parlamenti jellege teljes kifejezésre jusson. (Élénk helyeslés.)

Ezért a függetlenségi párt mint a képviselőház többsége határozati javaslatot terjeszt a Ház elé, amelynek szövegét megszerkesztettem, az intéző bizottság elé terjesztetem, amely bizottság azt egyhangulag vita nélkül fogadta el. Ez a határozati javaslat a következő: (Halljuk! Halljuk!)

A Ház tudomásul veszi a kormány megalakulásának bejelentését azzal a kivánsággal, hogy a válság alkotmányosan a többségi elv tekintetbevételével oldassék meg az őszön. (Élénk helyeslés.)

Természetes, hogy a pártnak saját pártszempontjából is kell álláspontját jelezni a képviselőházban. (Halljuk! Halljuk!) Erre nézve határozati javaslatot szerkesztettem, amelyet az intéző bizottság ugyancsak egyhangulag elfogadott. Ez a határozati javaslat így hangzik: (Olvassa.)

A függetlenségi és 48-as párt, midőn tudomásul veszi a kormány megalakulását, fenntartja a többségi elv alapján a kormányzásra vonatkozó igényeit és kimondja, hogy csak oly kormányt fog az őszszel az új alakuláskor támogatni, amely a többségi elv tekintetbevételével alakul és azonnal hozzájárul a választási törvény megalkotásához, az általános választói jog alapján. (Élénk helyeslés.) Az önálló nemzeti bank felállítására tekintetében pedig változatlanul ragaszkodik a párt eddig elfoglalt álláspontjához és párthatározataihoz és ennél fogva kívánja, hogy az új kormány haladéktalanul tegye meg az önálló bank felállításához szükséges előkészületeket. (Élénk helyeslés. Zajos felkiáltások: Elfogadjuk!)

Azt hiszem kimondhatom, hogy a párt a határozatot egyhangulag elfogadta. (Élénk helyeslés.) Természetes, hogy e határozati javaslat tervezetét közölnöm kell az alkotmánypárttal és a néppárttal azzal, hogy lehetőleg a pártok is elfogadják. (Igaz! Ugy van!)

A határozati javaslat beterjesztésére Bakonyi Samu barátomat kérném fel. (Élénk helyeslés.) Kimondom, hogy a párt által egyhangulag elfogadott határozati javaslatnak a képviselőház elé terjesztésével a párt Bakonyi Samu bizza meg.

Kimondom, mint párthatározatot, hogy az értekezlet egyhangulag elfogadta ezt a határozati javaslatot is, amelyet a holnapi ülésen ugyancsak Bakonyi Samu tisztelt barátom fog a képviselőháznak bejelenteni.

Barátaim! Jól esik szívemnek, lelkesemnek, hogy ilyen nehéz és fontos

helyzetben a párt egységét teljesen sikerült kidomborítani és határozatainkat teljes egyhangúsággal hozni meg. (Élénk helyeslés és taps.) Nagybaj, nagyobb szerencsétlenség nem történhetett volna, mintha megtört volna, ketté vagy hány felé oszlott volna az a párt, amely hivatva lesz — reményilem — nagy feladatoknak a megoldására. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Tudjátok, hogy mindig azon dolgoztam, hogy a párt egység csorbát ne szenvedjen.

Kmetty Károly: Ez igaz! Ezt elkell mindenkinek ismerni!

Kossuth Ferenc: T. barátaim! Mint-hogy valószínű, hogy a szünetek előtt nem fogunk értekezletet tartani, (Halljuk! Halljuk!) kérlek benneteket, hogy a szünetet használjátok fel arra, hogy az országban szaladjatok szét, mint magasztos elveink apostolai és hirdessétek a mi igazainkat. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps. Zajos felkiáltások: Éljen Kossuth!) Mert akár be fog következni az, amit reményelek és óhajtok, hogy a többségi elvnek érvényesülésével ez a párt kormányra jut, (Élénk éljenzés és taps.) akár pedig nem fog bekövetkezni ez és nem fog létrejönni semmi olyan alakulás, amelyet ez a párt támogathatna és ennél fogva ellenzékbe megy, mi minden körülmények között kell, hogy teljes erővel lépünk vagy kormányra vagy át az ellenzékre és előre kell vinnünk elveinket, amelyekhez hűségesek voltunk és maradunk.

(A párt tagjai felállanak és percek alatt ünneplik Kossuth Ferencet.)

Végül bejelentette az elnök, hogy Kmetty Károly, Bernáth Géza és Halász Lajos képviselők a képviselőház holnapi ülésén interpellációkat terjesztenek elő.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Az alkotmánypárt.

Az alkotmánypártban Széll Kálmán terjesztette elő a függetlenségi párt intéző bizottságának indítványát. Széll többek között ezeket mondta:

— Ez a javaslat eltér az eddigi gyakorlatól. Eddig nem volt rá példa, hogy a Ház a kormány bemutatkozása alkalmával ilyen határozatot hozott volna. Azonban semmi ok nincs arra, hogy a javaslathoz hozzá ne járjunk. Ebben ugyanis a parlamentarizmus és alkotmányosság olyan elemi igazságai vannak kifejezve, amelyeket el kell fogadnunk. Az indítványban két dologról van szó: az egyik szerint a Ház tudomásul veszi a kormány megalakulását. Azt hiszem, ezt a párt szívesen veszi tudomásul, annál is inkább, mert helyesli a kormánynak azt az elhatározását, hogy ilyen úton vette át az ügyek vezetését.

A másik kérdés az, hogy a többségi pártból alakítsák a kormányt. Ez az alkotmányosság elvéből folyik. Kéri az indítvány elfogadását.

Andrássy Gyula gróf kijelenti, csatlakozik Széll Kálmán előadásához, csak arra kéri Széllt, hogy a holnapi képviselőházi ülésen a párt nevében ő szólaljon fel.

Széll Kálmán ezt készséggel elvállalja, mire az elnök kimondja, hogy a párt a javaslatot egyhangulag elfogadja. Az értekezlet ezzel véget ért.

A néppárt.

A néppárt ma esti értekezletén több felhívás után szintén egyhangulag elfogadta a javaslatot.

A nemzetiségi párt holnap délelőtt tartja értekezletét.

A századosné gyilkosa.

A selyemfiu multja.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 9

A budapesti Pannónia-szállodabeli szerelmi dráma felé irányult ma már az egész ország érdeklődése. Szegény Szelezky Andorné most már a bonctani intézet egyik márványlapján fekszik, míg a másik, aki miatt a szép és jó-nevelésű asszony letért a becsület utjáról, a rabkórházban küzd a halállal.

Gang Lajos, a „lovag.”

Gang Lajosról, a századosné csábitójáról azt jelenti fővárosi tudósítónk, hogy egyike volt azoknak a fölfelé törő, kispolgári családból származó embereknek, akik folytonosan az uri életről álmodoznak. Ha egypár forintot szert tett, a legnépesebb kávéházakban és vendéglőkben mutatta magát. Itt feltűnően költekezett, a cigányt dirigálta és a pincérekkel összetűzött. Amikor pedig nyakára hágott a garasainak, a legalázatosabb emberré vedlett. Pincért, pénztáros kisasszonyt, ruhatárost és csaposlegényt sorba megpumpolta.

Gangnak egy különös speciálitása volt még, a nők fosztogatása is. Csinos ember volt, érdekes szemekkel és ez valami sajátos varázst gyakorolt épen a tisztességes nőkre. Mert nem volt nagyon válogató. Ő az éjjeli kávéházakban is keresett pénzes szerelmet, de itt már nem állt neki kötélnek senki sem. Az egyik Andrassy-uti hajlékban nagyon sokat legyeskedett egy Fifi nevű szőke nő körül. Már majd azon a ponton volt, hogy a leány szörnyű keresetét megossza vele, amikor Fifi arról értesült, hogy Gang még erre a szerepre is roppant csapodár. A pénzt elveszi, de arramár nem vállalkozik, hogy a nő ellenségeivel szembeálljon. Szóval „lovagnak” nem volt használható és azért csak férjes asszonyokat kultivált. Ezek számára nem kellett lovagiaskodnia.

Ellenben ahhoz kitűnően értett, hogy hogyan fizettesse velük ki a vacsoráját és hogy apró kölcsönöket hogy csaljon ki tőlük. Még tanácsokkal is szolgált az asszonyoknak e tekintetben.

— Nézze, Mancika, — mondta — magának kell naponta nyole korona a háztartásra. Ebből két koronát minden nap lecsiphet. Nyáron nem kell friss vacsora. Sokkal egészségesebb a vajaskenyér, vagy a körözött. Ezt pedig megmagyarázhatja a férjének is. A két koronát adja ide, ha majd egy nagyobb összeg együtt lesz, akkor meglátja, milyen szép kálappal és felöltővel lepem meg.

A kalandra vágyó idegbeteg nők persze minden ajánlatot elfogadtak. A szeladon pedig pumpolt, amíg lehetett, azután odébb állt. Minden felelősség nélkül Tudta, hogy azért nem fogják pörölni és a nő nem csinálhat botrányt.

A szép özvegy.

Volt azonban egy özvegy asszony ismerőse, akinek házasságot ígért. Ez pénzelte is egy jóideig, de amikor megtudta, hogy a fiu milyen kaliber, beszüntette a készfizetéseket és csak ebédeket adogatott neki. De amikor látta, hogy Gang Lajos csak élösködik, egyszerűen megszakította a viszonyt vele. Ezt a nőt, ugylátszik, komolyan szerette a szerencsétlen fiatalember, mert irt is egy levelet neki öngyilkossága előtt. Körülbelül ezeket:

Kedves Mariska!

Most már hihet a szavaimnak, mert nem akarom önt megválni egy krajcár erejéig sem. Magát igazán szerettem. Nem a bájai vonzóttak önhöz, hanem az energiája és a bátorsága.

Őn volt az egyetlen, aki a szemembe mondta, hogy haszontalan, bitvány fráter vagyok és hogy nem érdemlem meg a pénzt. Valamikor dühöngtem ezért, most látom, hogy igaza volt. Hiszen, ha takarékos és józan életet folytattam volna, a dolgok mégsem fejlődtek volna idáig. Holnap olvashatja halálhíremet a lapokban.

Isten önnel, éljen boldogul!

A sirban is szerető

Lajosja.

Gang Lajos a rabkórházban.

Gang Lajos az éjszakát már a rendőrségi rabkórházban töltötte. Nagyon nyugtalan volt, mert rendkívüli őrséget alkalmaztak az ágya mellé. Attól tartottak ugyanis, hogy a sebészeti klinikán megpróbált szökését itt megismétli. Amikor megmondották neki, hogy szándékos emberölés büntette miatt vádat emelt ellene az ügyészség, elhaló hangon mondotta:

— Hiába vádol, nem voltam gyilkos.

Azután visszahanyatlott az ágyába.

Az állapota súlyos és az orvosok a mai vagy holnap naptól várják, felépül-e vagy pedig elme szerencsétlen áldozata után.

Öngyilkos orvos.

Megmérgezte magát.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 9

A fővárosban ma délután mérgezés következtében meghalt egy fiatal orvos. Önmaga vetett véget életének. Pályafutása szép reményekre volt jogosító, anyagi vagy egyéb gondjai nem voltak és így környezete mást, — minthogy reménytelen szerelem miatt vált meg az élettől, — nem tud elképzelni. Az esetről a következő tudósításunk szól:

A Rökk Szilárd-utca 33. szám alatt levő bábaképző intézetben Bergstein Emil dr., az intézet másod asszisztense megmérgezte magát és ma meghalt. A rokonszenves és nagytehetségű fiatalember néhány nappal ezelőtt szabadságot kapott és elutazott haza Nyiregyháza szülei meglátogatására. Másrészt azt akarta otthonában kipuhatól, hogy mint gyakorló orvos, hogy tudna ott letelepedni. Utjából július hó 6-án tért vissza Budapestre. Nagyon levert és szomorú volt, de ennek okáról nem szólt senkinek.

Nemsokára vissza érkezése után egyik Rökk Szilárd utcai gyógyszerárban dionin mérget vásárolt. A patikában ismerték és nyugodtan kiszolgáltatták neki a mérget. Kedden este Bergstein, amikor elvégezte az intézetben a dolgát, bement szobájába, ahol elövette a dionint és azzal a bal melle és jobb felső karjának bőre alá több ízben befecskendezett. Bergstein ezután elbágyadt és elveszítette eszméletét. Egész éjszaka önkivületi állapotban hevert szobájában. Reggel, amikor már távolléte gyanusnak tűnt fel, Orbán Anna, az egyik ápolónő zörgetett szobája ajtaján, de nem kapott választ. Az ápolónő erre a folyosóra nyíló ablakon át belépett Bergstein szobájába. A fiatal orvos ott feküdt ágyában eszméletlenül, a szája tájtékött, ujjait görcsösen összeszorította. Nyomban értesítette az esetről az intézet orvosait, akik konstatálták, hogy Bergstein mérgezés áldozata. Próbáltak rajta segíteni, de eredménytelenül. Bergstein három napi szörnyű kínlás után, — amely idő alatt pillanatra sem tért eszméletére, — ma délután meghalt.

Száz esztendő buza.

Öt vagon gabona a föld alatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

A nagy drágaságban kellemes meglepetés ért tegnap délután egy szegény zsellért, aki a Csantavérhez közeli Likas-pusztán lakik.

Csóvity Jakabnak egy kis belsősege van a pusztán, de ez nem tudja eltartani, még azonfelül napszámba is jár. A nagy drágaság és a fenyegető élelmiszer hiány a legnagyobb aggodalommal töltötték el a szegény embert. A szerencsés véletlen azonban egyszerre jómódu emberré tette Csóvityot.

Tegnap délután, mint onnan jelentik, gödröt ásott a háza udvarán Csóvity. Ásás közben észrevette, hogy a talaj nagyon puha, vigyázva dolgozott tehát tovább. Egyszerre csak buzaszemek jöttek napvilágra az ásó nyomán. Óvatosan felhánta a földet s rövidesen kiszült, hogy egy régi gabonásveremre bukkant rá.

Szomszédjait elhívta segíteni s csakhamar nyilvánvalóvá lett, hogy Csóvity annyi búzának lett hirtelenében boldog birtokosa, amennyi a mostani drágaságban tekintélyes vagyonértéket képvisel.

Körülbelül öt vagon buza volt elrejtve a föld mélyében. Ezt a búzát még Csóvitynak a nagyapja tehette el s minthogy néhány évig nem volt rá szükség, nem ásták fel. Közben aztán az öreg meghalt s megfeledkeztek arról, hogy buza van a föld alatt.

A gabonásverem legalább száz éves már s a benne talált gabona még mindig teljesen használható. Ha ez a buza nem is olyan jó, mint az egy-két esztendő gabona, de a buzáruk mai drágasága mellett 15,000 koronát így is megér.

A búzának Csóvity a jogos birtokosa, mert emberemlékezet óta mindig Csóvity-ház volt az, amelynek udvarán a gabonát megtalálták s bizonyos, hogy ősei raktározták a verembe a gabonát.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Tolvaj, dráma. Góth Sándor és G. Kertész Ella felleptével.

Vasárnap: Délután: Sulamith. héber opera. Este: Visszatérés Jeruzsálemből, színmű. Góth Sándor és G. Kertész Ella felleptével.

Hétfő: A király, vígjáték. Góth Sándor és G. Kertész Ella felleptével.

* Góthék vendégjátéka. Holnap, szombat este lép fel először a nyári színházban Góth Sándor és Góthné-Kertész Ella, a Vigszínház kiváló művészei. A vendégek Henry Bernstein szenzációs drámájában, a Tolvaj-ban a főszerepeket játsszák. Ebben a darabban Góthék a fővárosban is óriási sikert arattak. A többi szerepet H. Körössy Juci, Hunyady, Dolly és Ditrói játsszák. Vasárnap este a Visszatérés Jeruzsálemből című színmű kerül színre a két főszerepben a Góth-párral. Hétfőn pedig a Királyban fognak fellépni a vendégművészek.

* Az Uránia vasárnapi műsora. Nagyszerű mozgófényképek szórakoztatják vasárnap délután a közönséget az Uránia színházban. A legutolsó szevillai bikaviadalról remek mozgófénykép készült és ez az izgalmas, gyakran vérfagyasztó jelenetekben bővelkedő barbárjáték a maga eredetiségében kerül a közönség szemébe. Nagy hatású látványosság az orléansi szűz életét és tüzhálát megörökítő kép, továbbá egy Madeirában lefolytatott bivalyverseny. A nagyszerű műsor minden egyes száma a legnagyobb gyönyörűségére szolgál a publikumnak. Mindenki, aki élvezetet talál a szép és szívet derítő látványosságokban, nézze meg az Uránia színház új műsorát.

HIREK.

Száztkilencezer koronás lopás.

— Vakmerő tolvaj a postahivatalban. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 9.

Bécsből táviratozzák késő éjjel:

Egyik bécsi postahivatalban ma páratlan vakmerőséggel elkövetett pénzlopás történt. Ma délután megjelent a postahivatalban egy elegánsan öltözött fiatal ember, aki egy ajánlott levelet akart feladni. Abban a pillanatban, amikor a postahivatalnok a levelet az illetőtől átvette, megszólalt a hivatal telefonja és a postatisztviselőhöz egy szolgáló lépett, hogy menjen a telefonhoz, mert egyik felebbvalója kéri. Beszélni akar vele.

A tisztviselő a felhívás folytán a telefonfülkébe ment és mivel azt gondolta, hogy ott csak pillanatnyi beszélgetése lesz, az íróasztalán levő bankjegyeket nem zárta el, valamint azt a fiókot sem, ahol a pénzt tartani szokta. Mialatt a postatisztviselő a telefonnál volt, az idegen az íróasztalon és a fiókban levő száztkilencezer korona készpénzt hirtelen zsebrevágta és megszökött. Elsietett a postahivatalból és pillanat alatt eltűnt.

A vakmerő lopást természetesen nyomban felfedezték és jelentést tettek róla a rendőrfőkapitányságnak, ahonnan száz detektivet küldtek ki a nyomtalanul eltűnt tettes kézrekerítésére. A detektívek egész éjjel nyomoztak a vakmerő tolvaj után, de eddig nem tudták még kézrekeríteni. Azt hiszik, hogy a tolvajlást egy bünszövetkezet ügyes tagja követte el.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 10-én az időjárás: változékony, enyhé, sok helyütt csapadék, zivatarok.

— **Helybeli előfizetőink figyelmébe!** Tisztelettel fölhívjuk mindazon helybeli előfizetőinket, akik a lapot pontosan nem kapják, hogy ezt akár levélben, akár telefonon közöljék az Aradi Közlöny kiadóhivatalával (Telefon 151.) A lapkihordók között némely változás van, amennyiben néhány új lapkihordót alkalmazott a kiadóhivatal s ezeknek még nincs kellő jártasságuk ezen a téren. Ezért az előfizetők szíves türelmét és elnézését kérjük. Egyben tudomásul adjuk a lap olvasóinak, hogy az Aradi Közlöny helybeli előfizetésének díja havonta két korona. Akinek ennél olcsóbban kínálnak lapot, az ne fogadja el, mert az illető, aki ezt felajánlja, lopott példányt árusít.

— **Az osztrák képviselőház ülésének elnapolása.** Bécsből táviratozzák: Pattai dr. elnök 11 óra 20 perckor nyitja meg az ülést és kijelenti: Tekintettel a Ház foglalkoztatási tanácskozására és a parlamenti szokásra, indítványozom, hogy az ülést azonnal fejezzük be és a legközelebbi ülést a mai napirenddel kedden délelőtti 10 órakor tartjuk. Ha nincs ellentmondás, ezt határozatként kimondom. Ezzel az ülés incidens nélkül véget ért.

— **Bülów utóda.** Berlinből táviratozzák: Bülów visszalépése csak néhány nap kérdése. A herceg már barátaitól is elbucszott. Mint a Tageblatt jelenti, Vilmos császár néhány nap múlva Berlinbe érkezik és dönteni fog a birodalmi kancellári állás felett.

— **Ferenc Ferdinánd utazása.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ferenc Ferdinánd trónörökös feleségével ma délután 4 óra 40 perckor Bécsből Budapestre utazott, ahonnan Predealon át Sinajába megy. Ferenc Ferdinándnak mindössze hét tagból áll a kísérete. A trónörökös vonata 3 szalon kocsis és egy étkező kocsiból állott. Budapestre 9 óra 5 perckor érkezett meg a trónörökös vonata. Itt három szalonkocsit, két háló és egy étkező kocsit csatoltak a trónörökös különvonatjához, amely 15 perc múlva indult el Budapestről Predeal felé. A kocsikból se a trónörökös vagy felesége, sem a kíséret tagjai nem mutatkoztak.

— **Román tanügyi ankét Aradon.** A görög keleti román érseki szentszék bizottságot küldött ki, hogy az az egyház fenhatósága alá tartozó felekezeti iskolák tanítástervét az új népoktatási törvény rendelkezéseihez képest átdolgozza. Ez a bizottság Ciorogariu Romulusz papnevelői igazgató elnöklése mellett ma ült össze Aradon, a Sina-utcai szeminárium épületében. A bizottság tagjai: a nagyszebeni érseki egyházmegye részéről: Stroia János dr. esperes, Tritean Lázár szentszéki üluök és Pop Kandid tanító; az aradi egyházmegye részéről: Ciorogariu Romulusz igazgató, Pipos Péter dr. papnevelői tanár, Moldován József és Grosorean Gyula tanítók, a karánsebesi egyházmegye részéről: Olariu József dr. papnevelői igazgató, Sanjoanu Kornél tanár és Bandu Péter tanító. A bizottság munkája több napig fog tartani.

— **Olasz miniszterek tettleges bántalmazása.** Rómából táviratozzák: Az olasz kamara tegnapi ülésén rendkívül heves támadást intézett az ellenzék a kormány ellen. Tettlegesség is volt. Ma érkezett táviratok szerint a dulakodásban Giolitti miniszterelnöknek a jobb keze mutató ujja megsérült. Mirobello tengerészeti miniszter egy tintatartó ütéstől a fején sérült meg, Souver közoktatásügyi minisztert pedig verekedés közben a földre tiporták le.

— **Gallifet meghalt.** Párisból jelentik, hogy Gallifet tábornok, aki a Dreyfuss-perben nagy szerepet játszott, az elmúlt éjjel háromnegyed 11 órakor meghalt.

— **A Zrinyi és Frangepán család levéltára.** Zágrábból jelentik: A zágrábi országos muzeum a napokban érdekes levelek és okmányoknak jutott a birtokába Thurn-Taxis Albert herceg, horvátországi nagybirtokos, aki állandóan Régensburgban lakik, az őseinek a kastélyában talált, a Zrinyi és Frangepán családok nagy értékű levél- és okmánygyűjteményét a zágrábi muzeumnak adományozta. A zágrábi muzeumban most rendezik a történelmi értékű irományokat, melyeket időközönként közzé fognak tenni, hogy azoknak tartalmát a nagyközönség megismerje.

— **Kinevezés.** A király Pásztor Imre temesvári járásbírói jegyzőt a vingai járásbíróvá albiróvá nevezte ki.

— **Halálozás.** Magier Traján butyini görög keleti román esperes meghalt. Néhány évvel ezelőtt választották az esperesi székbe s úgy lelkész társai között, mint a községben nagy népszerűsége volt. Temetése nagy részvét megnyilatkozása mellett folyt le; a koporsó fölött Georgia János borosjenői esperes, mint az aradi szentszék megbízottja és Popa György mondottak beszédet.

— **Faludy Károly szubvenciót kér.** Varjassy Lajos polgármesternek ma egy kérvényt adott át Faludy Károly, az aradi színház tagja, melylyel találmánya befejezéséhez a Weitzer-alapból anyagi támogatást kér. Eddig végzett tanulmányaim, — mondja Faludy kérvényében — gépem konstruálása, elkészítése, megfelelő műhely és kísérleti telep létesítése s a kísérletezések annyi költséget igényeltek, hogy munkám további folytatását anyagiakkal fedezni nem tudom s annál kevésbé vagyok képes finanszírozni alkotásom tökéletessé és befejezetté tételének emelkedő kiadásait. A magyar aero-klub ugyan szakértők ajánlatára, hajlandó gépem leglényegesebb alkatrészét (egy 20 lóerős motort) ingyen rendelkezésemre bocsátani, a gép további elkészítése, valamint a magam életfentartása azonban még mindig fedezetlenül maradt tétel a csupa kiadásokkal terhelt budgetemben. Ezek előrebocsátása után mély tisztelettel az iránt folyamodom a nagytekintetű törvényhatósági-bizottsághoz: kegyeskedjék nagy céllal megvalósításához hozzásegíteni avval, hogy részemre a Weitzer-féle alapból a végrendeleti intézkedések szellemében szubvenciót folyósít. A nagy alapító az ő nagy szelleméhez méltóan gondoskodott az ipari találmányok elősegítéséről s végrendelete, illetőleg az alapítólevél VII. és VIII. pontjaiban megadta a lehetőségét annak, hogy feltalálók vagy javítók és azok, akik az ipari termelés emelésére, tökéletesítésére, általában az ipar előmozdítására és ipari munkásoknak új keresetforrások megteremtésére szentelik idejüket és vagyonukat, — vagy ezeknél, mint én is, még többet, az életüket, — hogy ezek díjakkal jutalmaztassanak, illetőleg szubvencióban részesíttessenek. Azt hiszem teljes lelkiismerettel s becsülettel állíthatom, hogy a törvényhatóság a végrendekezés szellemében járna el, ha engem az alapítvány áldásaiban részesítve hozzájuttatna ahhoz, hogy megkezdett művemet befejezzem.

— **Gyászjelentés egy színelőadásról.** A vidéki színeszt végtelen nyomoruságainak egy nagyon markáns adatával szolgál az alábbi gyászjelentés, melyet egy olvasónk küldött be hozzánk. Marosvásárhelyt az ott vendégszereplő színtársulat mindent megpróbált már, hogy közönséget teremtsen. De hiába, az előadások nagyon csekély érdeklődés mellett folynak le, bárha a színtársulat is, a repertoír is elég jó. Most aztán az izléstelenségig mentek el a színtársulat némely tagjai, hogy mégis érdeklődést keltsenek maguk iránt. A „Lili” előadását ugyanis gyászkeretben és a következő egészen szokatlan formában hirdetik:

Alulírottak mélyen elszontyolodott szívvel jelentjük feledhetetlen adósunknak:

NÉMETH JÁNOS

köz- és váltó-színész, kuplé-énekes és rendezőnek, váltólázzal párosult tárca aszkóiban történt gyászszos elhunytát.

A boldogtalan boldogulatlan hűletlen tetemei folyó hó 8-án, csütörtökön este 8 órakor fognak az örök nyugtalanságnak a

LILI

cimű operett zenehangjai mellett átadni, hacsak a n. é. közönség tömeges megjelenésével őt halottalanságából fel nem támasztja.

Tisztelettel

a pénzükert kesergő hitelezők.

— **Orgyilkosság Szabadhelyen.** Szabadhelyen ma orvul meggyilkoltak egy munkást. Pécskán Román és Tódor meglesték amikor a korcsmából kijött és doronggal leütötték. A szerencsétlen ember egy óra múlva meghalt. Az aradi ügyészség rendelkezése a Pécskán testvéreket letartóztatták.

— **Megbolygatott halott.** A napokban a szegedi ügyészségre névtelen feljelentés érkezett, amely szerint Csánapácán titokzatos módon földeltek volna el egy öt évvel ezelőtt elhunyt 60 éves vén leányt. Tóth Benedek Eva a fivérével, Tóth Benedek Györgyvel halt meg ezelőtt öt esztendővel. Volt egy kis vagyona, s ezt a testvére örökölte. Halála előtt hosszabb ideig betegeskedett. Tüdővész volt. Testvére és ennek a felesége a legodaadóbb gondossággal ápolták és senki előtt sem volt feltűnő a faluban, hogy a régóta betegeskedő nő meghalt. Kezelő orvosa és a halottkém egyértelműleg megállapították, hogy a halál oka tüdővész volt. Most, öt esztendő múlva azonban névtelen levelet irtak az ügyészségre, amelyben azzal vádolják meg az elhunyt vénleány hozzátartozóit, hogy az nem természetes halállal halt meg, hanem elmérgezték. Az ügyészség kötelességéhez híven kiadta a névtelen feljelentést a csendőrségnek nyomozás végett. Az ügyes csendőrség azután ki is nyomozta a titkos levélírókat Balló Lajos apácai lakos személyében. A névtelen levelet a szeged-nagyvárad vonalon adták fel s innen indult ki a nyomozás. Miután azonban a körülményes vizsgálódás kiderítette, hogy az egész névtelen feljelentés inkább boszu műve, mint valóság, mert Ballónak is fájt a foga az elhunyt leány vagyonának egy részére s attól kopogott az álla, a nyomozást végérvényesen megszüntette az ügyészség. Most azután az ártatlanul meghurcolt Tóth B. György és a felesége fordulnak a hamis vádaskodó ellen és feljelentést tesznek rágalmozás miatt a büntető bíróságnál.

— **Lőtt a kisérte.** Kolozsvárról jelentik: Tardos község lakossága napok óta felelmetesen beszél egy fehér asszonyról, aki az éjjeli órákban a temetőből indul ki és az utcát végigjárja. Az egyszerű paraszt nép, amely igen hajlik a habonára, összebujva, esténként nem mulaszt el sohasem keresztet vetni, ahányszor csak szó van a kisértejárásról. Tegnap este azután három bátor fiatal legény összebeszél, hogy végére járnak a kisérteknak és megtapogatták, hogy milyen anyagból áll a szellem. Megbeszélték, hogy a temető kapuja előtt elbujva várakoznak rá és mikor meglátják botokkal fogják kiverni a határból és így helyre fogják állítani a békés polgárok felhevült lelki nyugalomát. A kaland azonban majdnem végzetessé vált. A szellem, amint megjelent, azonnal megpillantotta a három leskelődőt és uccu neki, felkapta fehér lebernyegét és szaladni kezdett. A legények utána, már majdnem utólérték, mikor a szellem egyszerre csak kebléhez nyult és valamit előrántott, a másik perében óriási dördülés verte fel a csendes éjszakát. A szellem revolverrel lőtt az üldözői felé. Ugyanakkor, mikor a dördülés elhangzott, az üldözők közül egy Bogár János nevű 20 éves legény a földre zuhant. A golyó a mellébe furódott. A meglepetés olyan óriási volt, hogy egy percre megfellebbeztek a legények a szellemről, aki ezt a percet az eltűnésre felhasználta. A súlyosan sérült legényt a lakására szállították. Az esetet a csendőrség megtudta és most erővel nyemoz, a szellem alakjába bujt élő ember után. Különösen kíváncsi a csendőrség most arra, hogy a lövésen kívül mi volt a szándéka a szellemnek az ilyen éjszakákon.

— **Az új polgári iskola világitása.** A építészeti bizottság ma tartott ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, mily világitási rendszer alkalmazandó az új polgári iskolában. A többség állást foglalt a gáz mellett, mert ezt gazdaságosabbnak látja. A villamos részvényszerűség ajánlata — hat fillér óránként és égőként tíz éves szerződés mellett — nem volt elfogadható a bizottság véleménye szerint. Azért mindkét világitási nemhez szükséges vezetékekkel ellátják az iskolát, de a villanyt csak a fizikai laboratóriumban, a magánlakásokban és pincehelyiségekben alkalmazzák.

— **A Városi kávéház átalakítása.** Az építészeti bizottság ma foglalkozott a városi mérnöki hivatal által készített tervekkel, melyek kivitele után a Városi kávéház átalakításának első részlete nyer befejezést. A költségek fedezésére azt ajánlja a bizottság, hogy a 18500 koronára ruzó beruházásból a bérlőtől 6500 korona megfizetést kérjen a város, a többi után pedig hat százalékos kamattal fizetésére kötelezze.

— **A brassói adóhivatal.** Hogy milyen lelkiismeretességgel ápolják és tartják ébren Brassóban, az ország határán a német nyelvet, annak lélekemelő példáját mondjuk el itten. Megtörtént ugyanis az, hogy egy brassói hivatalos írásra a sablonos elintézés nyomait és megjegyzéseit német nyelven firkantotta oda a hivatalos közeg, a magyar állam szolgálatában lévő hivatalos közeg, sőt magyar pénzből élő és uraskodó hivatalos közeg. A fölháborítón példás eset a következőképpen történt:

A szegedi városi adóhivatal a napokban egy ügyiratot küldött hivatalos uton a brassói városi adóhivatalhoz kézbesítés végett. A címzett ügyfél azonban közben Brassóból Budapestre költözött s így az ügydarab nem volt kézbesíthető. Az iratot erre visszaküldték a szegedi városi adóhivatalhoz. Ezt megelőzőleg azonban, amint az már hivatalos szokásban van, az összes poros, tintaszagú retortákon átdestilláltak a kék aktát, ami alatt beiktatást kell érteni. A beiktatási aktus fontos és nagy nyomait az aktán egy nagy vöröszínű hivatalos pecsét őrzi a felzetten, amelynek német nyelvű szövege így hangzik:

Stadt Steueramt, Brassó
Pres: 11 Juni, 1909.
Zahl: 07-67 Bl. Falk.

Ennek a cifra stambilnak a szégyenletes voltát aztán némileg enyhíteni igyekezett egy tisztesebb érzésű ottani hivatalnok, valami Kabál nevű. Ennek eszébe jutott, hogy mégis csak illő dolog volna az ügy elintézését magyar szóval is tudatni a szegedi hivatalos urakkal. És neki köszönhető, hogy a német pecsét alatt, bár nagyon szerényen, a sarokban meghúzódva és ceruzával írva, ott áll magyarul is az ügy elintézésének mibenléte. Kitűnik ebből az érdekes kis esetből, hogy mire képes Brassóban a német ügybuzgóság és hogy miképpen lesznek Magyarországon a Kabálokból hősök.

— **A lelketlen anya.** Szegedről jelenti tudósítónk: Szögi Julianna, egy tökéletlen elméjű öreg özvegyasszony leányával a Róka-utca 15. száma alatt lakik. A Szögi-család keservesen és nyomorogva él, a magával tehetetlen, félkegyelmű özvegyasszonyt a leánya tartja el, aki napszámba jár, hogy a falat kenyeret valahogy megszerezhesse. Van a Szöginé leányának egy Vince nevű nyolc hónapos csecsemője. — Ezzel az ártatlan jószággal a leglelkettebb módon bánik el a két asszony. — Még a táplálásáról is alig gondoskodik. A rendőrségre névtelen levél érkezett, amely ennek az állapotnak a megszüntetésére szólította föl a rendőrséget. A hatóság csütörtökön fölkereste Szögiéket. Az udvaron nem találtak senkit. Egy félreeső helyen, a szinben azonban szivetsfacsaró látványban volt részük. A nyolc hónapos csecsemő ott feküdt szennyes, büzhödő ruhahalmazban, mellette undorító szagot árasztó hagymahulladék s egy darab piszkos kenyérke. A kis poronty éktelenül sivitott, de a közelében senkit se leltek. A rendőrök ekkor bementek a házba, ahol a csecsemő nagyanyja, Szögi Julianna aludt. Amikor fölébresztették, értelmetlenül rájuk nevetett s az elmebajosok bamba tekintetével fogadta a hivatalos látogatást. Azután nagyon kuszált beszédben elmondta, hogy a leánya reggel megszoptatta az apróságot, de aztán munkára kellett sietnie. Az apróságot ő tette ki a szinbe, hogy örökös sivitása ne zavarja meg a nyugalomát. A rendőrség vizsgálatot indított a gondatlan anya ellen, a kis Szögi Vincét pedig átadta a gyermekmenhely igazgatóságának.

— **Becsapott tolvaj Battonyáról írják:** Battonyán furfangosan csalta lépre Geicz János gazda házitolvaját. Már régebben vette észre, hogy a ház körül levő élelmiszerekből tűnik el néha egy és más, sőt még pénzt is vitt el a kétlábu szarka. Az állandó dézsmálónak a házból kellett lenni, mert a szobának, ahol a zsir, liszt, kolbász s megymás állott, elveszett a kulosa. Gyanuja lakója Gunya Andrásné felé irányult s hogy megcsiphesse, ravasz tervet eszelt ki. A napokban fenhargon adta ki a parancsot a feleségének s családjának, hogy kimennek a határba a kukoricát kapálni. Fel is cihelődtek, a család el is ment, de Geicz gazda az ujonnan elkészített kulcsesal magára zárta az ajtót s bebújt az ágy alá. Várt, leselkedett, lélegzet visszafojtva. Nem sokáig kellett várnia, a zárban fordul, csikorog a kulcs s Gunyané óvatosan, mint az alattomos tolvaj szokott, besurrant a nyitott ajtón s egyenesen nekiment a lisztes lédának és meritgette a finom fehér lisztet egy lisztes zacskóba. A furfangos magyar vigyázva kibújt az ágy alól s rászólt az elképpent menyecskeére:

— Hát így vagyunk lelkem? Várj csak egy kicsit — s ezzel kipenderült az ajtó, a kulcsot ráfordította az elhült menyecskeére, ment egyenesen a csendőrségre. Feljelentette a tetten ért tolvaj menyecskét. A csendőrök ki is mentek azonnal, de a menyecskét már az udvaron találták. Tett, vett mintha mi sem történt volna. Míg a gazda odajárt a csendőröknél, keresett egy kalapácsot s azzal a zárat leütötte s kimenekült a fogságból. Mindazonáltal a csendőrök vallatására csak beismerte, hogy régebb idő óta rájár Geicz gazda lisztes lédájára és zsiros bődönjére. Azzal védekezett, hogy a szegénysége vitte rá erre a bűnös cselekedetre, a melyért a járásbíró előtt fog számolni.

— **Furfangos cigányok.** Nagyszentmiklósról jelentik: Nem mindennapos furianggal szedték rá tolvaj cigányok Nagyszentmiklós város népét. Történt ugyanis, hogy a gróf Nákó léle uradalom területén levő halastó szélén, egy hórihorgas ifjú cigány a vásáros közönség figyelmét kétségbeesett ordítással teljesen magára vont.

— Jáj, segítség, beleesett, jáj segítség! Nem telt bele két perc, ezernyi tömeg csoportosult össze a tó szélére, a kétségbeesetten siránkozó cigány mellé. Az meg csak egyre ordított s leveleközve ugrásra készült a vízbe, hogy azt, aki beleesett a mély tóba, kimentse. Erre a vásárosok otthagván áruikat, siettek a tóhoz, hogy kimentessék a szerencsétlent, aki beleesett. A mikor már óriási tömeg volt a tó körül, a cigány egyszerre abbahagyta az ordítást s menni készült. Epp akkor ért oda a csendbiztos, aki megkérdezte a cigányt, hogy ki esett a tóba. Mire a cigány egykedvűen felelte:

— Hát egy béka esett bele! S ezzel elszaladt, a vásárosok egyrésze pedig boszankodott, a másik része hahotázott a cigány tréfáján. Amikor azonban visszatértek helyeikre, általános elképedés volt. Amíg ugyanis a ravasz cigány a vásárosokat a tóhoz csodította, az alatt a cigány bűntársai megdézsmálták a vásárosok áruit. A furfangos cigányokat most a csendőrség üldözi.

— **Ponny ló kisorsolása.** Ma szombaton nagy tombola-estély Kovács és Novotnyánál, főnyeremény egy ponny-ló. Tombola-jegy ára 80 fillér.

— **Megmérgezett csorda.** Nagyváradról jelentik: *Selistye* községből jelentik, hogy a község csordájából pár nap alatt tizenhét tehén hullott el s ez az egész község amúgy is nagyon szegény lakosaira súlyos csapás. A község előjárósága jelentést tett a szokatlan dologról és kutatni kezdték a tömeges állatpusztulás okát s rájöttek, hogy az itató kut meg van mérgezve. Az állatorvosi vizsgálat növényi mérgezést konstatait. A lakosság egy *Stika* Pável nevű legényre gyanakszik, akit a csorda őrzetéből elbocsátottak, hogy boszúból kevert mérges füvet az itatókut vizébe.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kétszer két pofon.

A névtelen levélíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Szombathelyen történt a dolog. Két fiatal-ember állt tegnap vádlottként a szombathelyi járásbíró előtt. A vád az volt, hogy a vádlottak kétszer arcul csapták a sértettet. A tettlegességre az szolgáltatott alkalmat, hogy a sértett névtelen levelet írt egy leánynak, akinek mind a hárman udvaroltak. A levélben sértette a másik kettőt.

A járásbíró kérdésére beismerik a vádlottak, hogy felpofozták a sértettet, de mentségükre előadják, hogy azt jogos felháborodásukban tették. A sértett ugyanis névtelen levelet írt a leánynak, aki előtt azzal rágalmazta meg őket, hogy csak azért járnak a leányhoz, mert ott traktálják őket. Szeretni azonban csak ő szereti igazán.

A levelet a leány megmutatta a vádlottaknak, akik ezután a kávéházban megcsípték a sértettet, kihívták az utcára és ott fülön ragadva őt, két pofont mértek az ábrázatára. A sértett feljajdult és azt kérdezte:

— Miért volt ez?

— A névtelen levélért — felelték ők.

A járásbíró 10—10 korona pénzbírságra ítélte a pofozkodókat, de az ítélet végrehajtását, tekintve a tekintendőket, felfüggesztette.

— Megnyugszanak a vádlottak?

— Meg... Meg...

— És a sértett?

— Nem nyugszom meg, főlbezek.

— Jól van, elmehetnek.

A pörösködők elhagyták a járásbírósi szobát. Mikor azonban kiértek a folyosóra, megint csak megkapta a két fiatal ur a harmadikat és kétszer pofonvágták. A felpofozott fiatalember ismét feljajdult és szemrehányólag kérdezte:

— Hát miért volt ez?

— Te bagoly, hát nem tudod? A főlbezésért.

Rendben az ügy. Így kell elbánni minden névtelen levélíróval.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Ismét volt eső, holott csapadéokra most már nemhogy szükség sines, hanem már káros.

Az aratást a rendellenes időjárás folytán kevés helyen kezdték meg. Mint ezt már hangsúlyoztuk, a jó időre ezidőszert nagy szükség lenne.

A gabonaüzlet irányzata csendes, bevárják a határozottabb értesüléseket.

A mai piacon elkelt:

400 mm. buza	14:00—15:40-ig
minőség szerint	
300 mm. tengeri	7:20—7:30
Rozs	9:60—00:00

TELEFON 556. SZ.

Házhoz szállítunk a város belterületén:

100 kg. I. osztályu tordai stuccatur gipszet K. 3.50.

100 kg. I. osztályu tordai alabástrom gipszet K. 6.— árban.

Teljes kocsirakomány megrendelésénél fenti árakból 15 százalékos engedményt nyújtunk.

2613

Zab 8:50—0:00
Arpa 8:20—0:00
A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 9.

Amerika ¼-el magasabb. 15.000 mm. változatlan.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909 augusztusra	7.90	7.91
Tengeri 1910. májusra	6.95	6.96
Buza 1909 októberre	13.72	13.73
Buza 1910. áprilisra	14.01	14.02
Rozs októberre ...	9.96	9.97
Zab októberre ...	7.65	7.64

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde üzemtelen.

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 142—143 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 143—144 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—145 fillérig.

Sertéslétszám: július hó 5. napján volt készlet 29468 darab, július 5. napján felhajtott 1426 darab, július 5. napján elszállított: 69 darab, július 7. napjára maradt készletben: 30,725 darab.

A hírt sertés üzlet irányzata vevők lanyhább.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. július hó 10-én:

Góth Sándor és G. Kertész Ella vendégfel-léptével:

A t o l v a j.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Bernstein Henrik. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Voysta	Góth S.	Fernande	Delly Lajos.
Raimond	Hunyady J.	Voysin Marie	G. Kertész R.
Zambault	Ditrői Mór.	Izab Ila	Kőrössi Jécl.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor.

Uj műsor.

Műsor 1909 július 10-én, szombat:

1. Lili néni. Bohózat. — 2. A hitelen. Dráma. — 3. Bivalyverseny Madeirában. Látványos. — 4. Aki fél a bacilusoktól. Bohózat. — 5. A z elvarázsolt anyós. Kacagató. — Nagy bikaviadal Szevillában. Látványosság. — 7. Tizenhárom vannak az asztalnál. Bohózat. — 8. Jeane d'Arc, az orléáni szűz élete és halála.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bárkikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrárszda.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátainknak és ismerőseimnek, kik felejtethetetlen nóm temetésén részvételük kifejezése céljából mérhetlen fájdalom enyhítése végett megjelentek, ezúton nyilvánítom hálás és őszinte köszönetemet.

2625

Reich József.

Szilvarka hüvelyek nagy választékban.

Klein Testvérek

Villany- és vízvezeték-berendezők, kerékpár és varrógép nagy javító-műhely

Arad, Hunyadi-utca 12. szám.

Elvállalunk:

villanyvilágítás, telefon, villámhárító, tűz és vízjelző-készülékek berendezését, továbbá a szakmába vágó javításokat olcsón és pontosan eszközünk.

Vízvezeték, légszesz, acetin, fürdő-szoba, kloset berendezéseket, ugyszintén javítások a leggyorsabban készülnek.

Mindennemű bádogosmunkák elvállalatnak jótállás mellett.

Házak évi jókarban tartása elvállalatik.

2621

Julius Léa

életbe lép az új hortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószert és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. SZ.

Mellékkereset.

Ingyen kapnak urak és hölgyek prospektust írásbeli munkálataikról. Adressenverlag Gruss, Cöln 88.

5771

TELEFON 556. SZ.

Szilágyi és Társa

Teljes tisztelettel

Arad, Boros Béni-tér 15. szám.

9561—1909. sz.

Ha fáradt, ha izzada keze, ha izzad a lába, úgy csak
szénsavas pezsgő**SICCOGENT**használjon. Az izzadtság követ-
keztében fellépő kellemetlen büzt
megszünteti, a járást megkönny-
nyíti.**Egy doboz 30 fillér.**
Vegytani laboratórium:**Detsinyi Frigyes**Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.
Aradon: Vojtek és Weisz
dro ériájábau kapható. 5834**Hirdetmény.**A gyalogutak gondozásáról al-
kotott 12757 - 403/1884. számú
szabályrendelet 5. § a értelmében
felhívom a ház- és telek tulajdo-
nosokat, folyó hó 15-től szeptem-
ber 15-ig házuk, illetve telkük
előtt az asphalt burkolattal e lá-
tott gyalogutat mindennap délután
1 és 2 óra között, a másféle bur-
kolattal ellátott gyalogutat este
7 és 8 óra között meglocsolassák,
mert ennek elmulasztása esetén
az említett szabályrendelet alap-
ján szigorúan büntettni fognak.
Arad, 1909. évi május hó 5-én.**Sarlot,**
főkapitány.**Keresünk**alvácai iparvasutunk üzeméhez több évi gyakorlattal bíró vizs-
gázott, ügyes 2586**mozdonyvezetőt,**

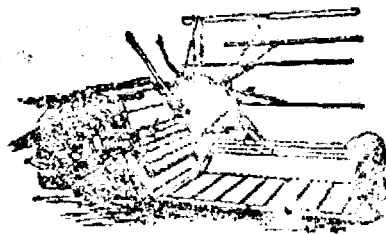
valamint egy

kovácsmestert,ki a lakatos munkákat is végezni tudja, **azonnali**
belépésre. Részletes ajánlatok**Seidner Bernát és Fia Berzova, Aradmegye**

intézendők.

Azon emberek között gazdák, kik fűkaszáló és kévekető arató-
gépeket használnak vas rotni, saját érdekében kérjenek prospektust!

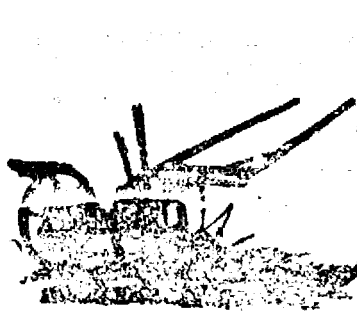
MASSEY-HARRIS

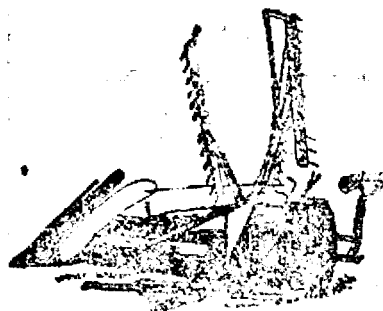
kévekető,

MASSEY-HARRIS

MASSEY-HARRIS

fűkaszáló,

aratógépek stb.

De Martellen kívül!
MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,
északamerikai fűkaszáló- és aratógépgyár.**!!! A világ legerősebb gyártmánya!!!**Keresletviselő: Kornstein Gyula Sándor — BUDAPEST, —
V. Alkotmány-utca 23 sz.
Utazók és ügyelők útján sincsenek.**!!! Közvetlen kereszélősködések kéretnek. !!!**

Acérl szénagyűzők, talajművelő gépek stb. és gazdasági eszközök.

5813

Scheibel Vilmos**vizvezeték és csatornázás berendező**Telefon **Aradon, Szabadság-tér 10.** Telefon
124. szám. 124. szám.**Fürdőberendezések, árnyékszékek,**
mosdók, kiöntők, szivattyus kutak és
légszeszkályha felszerelések, ugyszintén mindezek
szakszerű javítása.

Raktár mindennemű kőagyag, öntöttvas, ónozott, ólom és óncsövekben.

Egyedüli el-
árusítás Arad
és vidékére.**„DIABOLIT OLAJ”**Egyedüli el-
árusítás Arad
és vidékére.

szagtalanító felkenés minden fertőző helyre

u. m. closetek, pissoirok és csatornák részére. Kiválóan fontos iskolák, hivatalos helyiségek,
kórházak, kávéházak és nyilvános pissoirok részére.**Megtakarítja a drága vízöblítést, mely amugy sem fertőtleníti.**

2321

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást, st
vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbán ér czélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Egy csinos,

fiatal leány cukrászdába elárusító-
nőnek fölvetetik. Cim a kiadóban.

2611

Kelyi ügynök

kerestetik óvadékkal, ki helybeli
fűszerkereskedőknél jól van beve-
zetve; ugyanott nagy keresetre
tehetnek szert jó megjelenésű
urak. Cim a kiadóhivatalban. 2622

Kézimunka

műtermünkben fizető és tanuló
leányok felvétetnek. Weisz és Ben-
jamin. 2609

Sürgösen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert.
Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45.
sz. 2551

Megjelentek

és Ingusz I. és Fia cég **köl-
csöntárában** kaphatók:
Szomaházy: Méltóságos asszony
lovagjai, Conan Doyle *Rajtelmes
történetek*, Egy munkásleány
gyermekkora Bebel A. előszavá-
val, Lovik: *A una corda*. 178

Kiadó Istálló

kocsiszinnel, azonnal vagy augusz-
tus 1-sőtől Erzsébet-körut 30. sz.
alatt. Közlebbet a házfelügyelő-
nél. 2587

Fényképezeti cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező
gépeket előnyös részletfizetésre.
Fényképezeti lencsék bármely mi-
nőségben, s az összes fényképe-
szeti kellékek és újdonságok rend-
kívüli előnyárban. Bloch H. papir-
kereskedése és könyvnyomdája.
Fényképezeti cikkek gyári rak-
tára. Telefon 126. sz. 600 oldalas
árjegyzék kívánatra ingyen. Vi-
dóki rendelésekhez részletes hasz-
nálati utasítás és újdonságok is-
mertetése lesz mellékelve. 1215

Egy jókarban lévő

írásztal megvételre kerestetik.
Ajánlatok „Asztal“ jeligére a kiadó-
hivatalba kéretnek.

Újdonságok kölcsönzésre!

Lux: A una corda, Lovik: Ván
dormadár, Szikra: Hét szilvafa,
Gárdonyi: Erősebb a halálnál,
Szomaházy: Kaposi Mártha, Gyer-
gyóvári hadjárát, 120 éves asszony,
Siklósi Loew, Fodor: Napoleon,
Herczeg: Szerelmesek, kölcsön-
zésre kaphatók Kerpel Izsó köl-
csönkönyvtárban Aradon. 262

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek

részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

Helical-Premier

kerékpárok el-
pusztíthatatlanok, ele-
gánsak és
olcsók.

5948

Arjegyzék in-
gyen és bér-
mentve.

Egyedüli elárusító:

PREMIERWERKE, EGER 1/B.

15—1909. kpv.

Hirdetmény.

Az aradvárosi választó kerü-
letben az országgyűlési képviselő-
választóknak a folyó évben kiiga-
zított és az 1910. évben érvény-
nyel bíró ideiglenes névjegyzéke
ellen beadott felszólamlásokra ho-
zott határozatok az 1899. évi XV.
t.-c. 148. §-a szerint folyó évi ju-
lius 20-tól 30-ig bezárólag a vá-
rosház emeleti tanácstermében a
hivatalos órák alatt kitétetnek.Szabadságában áll azt bárki-
nek megtekinteni s a hozott ha-
tározatok ellen a közszemlére ki-
tétel napjától számított 10 nap
alatt bárkinek, azoknak pedig, a
kiknek a határozat kézbesítettet,a kézbesítés napjától számított 10
nap alatt a m. kir. Curiához fe-
lebbezással élni.A felebbezés a város polgár-
mesterénél nyújtandó be.Arad sz. kir. város központi
választmányának 1909. évi július
hó 1-én tartott üléséből.Varjassy Lajos, s. k.
polgármester, közp. vál. elnök.

314—1909. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági
széke a Weitzer János-utcai leány-
iskolánál építendő 8 üzleti helyi-
ség és hozzátartozó raktáraknak
f. évi november hó 1-től 3 évi idő-
tartamra leendő bérbeadása iránt
folyó évi július hó 10-én d. e. 10
órákor árverést tart.Kikiáltási ár: Egy üzlethelyi-
ség és a hozzátartozó raktár évi
bére 800 korona. Ajánlat tehető
több helyiségre is.Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árverési feltételeket ismeri és
elfogadja.Az árverési feltételek, vala-
mint a helyiségek méretei a 104.
sz. szobában az árverést megelő-
zőleg is megtekinthetők.Az ügyészi hivatalt megkeres-
sük az árverési feltételeknek meg-
küldése iránt.Arad szab. kir. város gazdasági
székének 1909. évi július hó 5-én
tartott üléséből.

Gazdasági szék.

Fehérnemű Osztály.

Varrás nélküli alsó lepedő, bőr
erős, hófehér, darabja 1 frt. 40.Maradék mosott madapolan
chiffon, minden célra alkalmas, mé-
tere 32 krajczár, e minőség rendes
forgalmi ára 40 krajczár.Maradék pamuth vászon, kiváló
finom minőségűek, 32 krajczár, leg-
vékonyabb 34 krajczár, ezek for-
galmi ára 40 és 45 krajczár. E ma-
radékok 2 métertől 8 méterig
kaphatók.Ujabbán érkezett nagy szállitmány
tisza cérna vásznakból.
Már közismert prima minőség,
erős szallu 65 krajczár, vékony
70—75 krajczár. Egész finom
Írlandi zsebkendőkre és finom
kézimunkára. 271

Különleges olcsó cikkek.

Meire alsó szoknya min-
den színben darabja 4 frt. 50.Herweth mieder legujabb facon
darabja 3 frt. 50.Nagy parthie vétel női és
férfi zsebkendőkből.

Csoda olcsó árak!

Tiszta selyem Tafft alsó-
szoknya minden színben darabja
5 frt. 80.Egyes abroszok, szalvéták
rendkívül olcsón.Kész női fehérnemű, chiffon
és vászonból csekély por-
foltokkal a kirakatból rend-
kívül olcsón kaphatók.